

ЛИСТ ЕПАРХИЈЕ БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКЕ ЗА ВЈЕРОНАУКУ, ХРИШЋАНСКУ КУЛТУРУ И ЖИВОТ ЦРКВЕ

СВЕВИЋЕ

МАРТ 2017 • ГОДИНА XV • БРОЈ 107 • ЦИЈЕНА 1 ЕВРО

ISSN 1800-5209

Архимандрит Кирил (Павлов)

1919-2017

Оснивач и издавач:
Епархија Будимљанско-никшићка
Трг Шака Петровића 1, 81400 Никшић
www.eparhija.me

Главни уредник:
др Никола Маројевић, ђакон

Редакција:
Милутин Мићовић, Весна Тодоровић,
Сенка Чоловић Шумић, Соња Савић,
архимандрит Никифор (Миловић),
игуман Јефимије (Шкулетић),
игуманија Амфилохија (Драгојевић)
др Будимир Алексић, Ранко Дамјановић,
Александар Вујовић, протојереј Миодраг
Тодоровић, Предраг Вукић, Дамјан Ђулафић,
др Васиљ Јововић, др Миодраг Чизмовић, јереј
Остоја Кнежевић

Фотографије:
Радоје Раца Живковић, Жељко Шапурић
и Информативна служба

Пласман:
Мирко Булајић
+382 (0) 67 437 507

Рукописе и претплатничке адресе за лист
слати на адресу:
Редакција листа СВЕВИЂЕ
Трг Шака Петровића 1,
81400 Никшић
E-mail: svevidje@gmail.com
(рукописе и фотографије не враћамо)

цијена: 1 евро
годишња претплата: 15 евра

Средства уплаћивати на:
Епархија Будимљанско-никшићка
жиро-рачун број:
525-3326-57
Комерцијална банка АД Будва
са знаком за "Свевиђе"
За динарске уплате:
Епархија Будимљанско-никшићка
жиро-рачун број:
200-2723110114033-21
Банка Поштанске штедионице АД Београд
са знаком за «Свевиђе»

Тираж: 1100 примјерака

Графичка обрада, прелом и дизајн:
Дизајн студио ЛОГО
logo_studio@yahoo.com

Штампа: Ras Press, Никшић

Лист је регистрован
у републичком секретаријату за информације
бр. 04/01-257 од 21. марта 2002. године

САДРЖАЈ

Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије

Слово о Немањи

Архимандрит Кирил (Павлов)

„Дух празности, унинија, љубоначалија и празнословија не дажд ми“

Жан-Клод Ларше

Пророчка улога планине Атос у савременом свијету

Александар Белић (1876–1960)

Горан Ж. Комар

Надгробни крстови у Пивском језеру сада крај манастирске цркве

Коста Радовић

Муке дјецe Павла Благојевића

Протојереј-ставрофор хаџи Драган Крушић

Свештеник Василије Васо Стеванов Килибарда (1910–1967)

Др Васиљ Јововић

Свети Јован Владимир – Извори

Смиља Влаовић

Повратак у вјеру прадједовску

Протојереј Слободан-Бобан Јокић

Братска помоћ руском народу

Р. Р. М. Риђанин

Игра живота

Раде С. Булајић

Свети Петар Други Цетињски пустињак и Ловћенски тајновидац

Милутин Мићовић

Црногорска пародија - Његош и Хитлер

Ђеранић Николина

Русија је чекала

монах Варнава (Санин)

Покајање
Ѓњев и смирење

СЛОВО О Немањи

Свечана светосимеоновска бесједна на Немањином граду у Подгорици, коју је Владика Јоаникије одржао након Светосимеоновске литије, у суботу, 25. фебруара 2017.

Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије

Дошли смо свечано и празнично на Немањин град, на обалу ријеке Рибнице, на мјесто рођења Светог Стефана Немање. Кад прослављамо Светог Божјег угодника онда свечано слаavimo дан његовог спомена, клањамо се његовом облагодатеном гробу, али истичемо и друге важне моменте из његовог земаљског живота. Мјесто његовог рођења знаменује се његовим именом као што је и ово историјско мјесто гдје се родио Св. Стефан Немања давно названо Немањин град, а десна обала Рибнице Немањина обала.

Нашим прецима није требало посебно објашњавати због чега је ово мјесто посвећено Немањиним именом. Не само што је он овде рођен него због његове изузетне историјске улоге као државотворца, великог ктитора, монаха и светитеља...

Нарочито је наш народ увијек високо цијенио то што је Немања успио да обједини српске земље Рашку, Дукљу, Травунију и Захумље. Због тог дјела називан је од давнина обновитељем свог расцјепканог и пропалог отачаства, а због ослобођења Дукље од византијске власти величао га као обновитеља своје дједовине. Можда ће неко помислити да ова реторика нема много везе са историјском истином па смо дужни да то и поштено провјеримо и да дамо одговор на важно питање о Немањиним поријеклу: да ли Немања и Немањићи воде поријекло из средњовјековне Дукље, а данашње Црне Горе.

Онима којима није довољно убједљив податак о Дукљи као истинској колијевци и дједовини Немање и Немањића препоручујемо да изуче житије великог дукљанског владара Бодина Војислављевића.

Да одмах напоменемо Бодин је давно прије Немање објединио српске земље Дукљу, Рашку и Босну мада је послје његове смрти убрзо дошло до њиховог раздвајања и новог расула. Споља гледано у државотворном смислу исто је било Бодиново и Немањино дјело, с тим што је Бодиново обједињавање било привремено, а Немањино је потрајало близу триста година, и имало је епохални, боље рећи трајни значај, од друге половине дванаестог вијека до дана данашњег.

Као врховни господар обједињене српске државе Бодин је у древни Рас послао своје сроднике са дукљанског двора Вукана и Марка и дао им управу у Рашкој области. Послије Бодинове смрти Дукља губи самосталност и потпада под византијску управу, али се у Расу уздиже Вукан и његов син Завида, отац Немањин. Завида убрзо послје Вуканове смрти у унутар династичком обрачуна губи власт у Расу и испред својих непријатеља склања се у своју дједовину Дукљу, на своје наследне посједе на Рибници гдје му се родио најмлађи син Стефан Немања. Овим се изричито потврђује оно што је написано у Немањиним житију о Дукљи као његовој старој, истинској дједовини. Очигледно је и то да је његова лоза од једне гране старе дукљанске династије, од владарског рода, јер код Срба у то вријеме нико није могао бити потврђен за владара ако из владарског рода не проиходи. Да је Немања унук старог Вукана сродника Бодиновог видимо и по томе што је свом сину првенцу дао име Вукан као што је остао обичај код многих Срба и до данас, а нарочито у Црној Гори, да се најстаријем унуку даје име по ђеду или праћеду.

Бодин је дакле као владар српске Дукље ослободио и ујединио српске земље па нико до дана данашњег то није назвао окупацијом него уједињењем српских земаља. Послије Бодинове смрти дошло је до новог разједињавања српских земаља, а касније и до великог метежа, о коме пишу стари хроничари, све докле Господ не подиже новог Давида, великог Стефана Немању, који обједини Рашку, Дукљу, Травунију и Захумље. Прођоше од тада до данас многи вјекови, па нико осим данашњих проушашких скрибомана у Црној Гори, Немању није назвао окупатором него обновитељем своје дједовине Старе Дукље, а данашње Црне Горе, и објединитељем тадашњих српских земаља, осим, жалост, Босне. То обједињавање, овјерено Немањиним печатом, дало је снагу српском народу и његовој држави те се за кратко вријеме послје тога подигао

до краљевства и царства под светородном династијом Немањића.

Немања је дакле своју стару дједовину Дукљу, касније названу Зету, данашњу Црну Гору ослободио од грчке управе и сабрао кључне српске земље осим Босне у једно и у том јединству доживјели смо процват и златни период наше историје.

У немањићкој држави Зета је увијек уважавана као завичај славне династије, а краљевска круна Немањића наставила је континуитет и сачувала славу дукљанског краљевства Војислављевића. То се потврђује чињеницом што је Вукану, сину Немањиним, као владару Зете била додијељена титула краља, а касније је Зета, по правилу, додјељивана на управу младом краљу наследнику са сједиштем у Скадру.

Зетска властела је енергично заступала право краља наследника (понекад и преурађене претензије) да, приликом наслеђивања престола, заузме краљевски скиптар српских земаља. Племство Зете од почетка до краја било је важан ослонац моћне државе Немањића, али често и узрочник унутардинастичних сукоба, увијек уз младог краља, никада не устајући против своје династије.

Државотворно дјело Стефана Немање и његове династије увијек је високо вредновано у Црној Гори, а нарочито у свијетлој мисли Петровића који су Немањину Црну Гору величали као неугасиву искру славеносербске слободе и једини непоробљени остатак царства Душановог.

Ова напаћена Немањина дједовина одужила се њему, свом најславнијем изданку, понајвише његовањем његовог светачког култа, спајајући га са култом Светог Саве, што кроз минуле вјекове можемо лијепо пратити преко богослужбених књига штампарија Ђурђа Црнојевића и Божицара Вуковића, разгледајући фреске и иконе по нашим манастирима нарочито у Морачи, Острогу и Пиви, ништа мање и по сјеверу Црне Горе и њеном приморју. Немањићко државотворно, духовно и културно наслеђе је златна нит историје Црне Горе коју просветни систем ове државе кривотвори, прекида и брише, што само по себи довољно говори о биједи такве просвете и науке.

Немања је, дакле, историјска личност највећег ранга. Војсковођа који је битке добијао и губио, задобијао

ратну славу и падао у ропство, моћног ромејског цара заробљеник коме се задиви престоница и царска свита, противник византијског василевса који је увијек добијао добре услове за мир све док се није ородио са царем и свом сину Стефану, зету ромејског цара, обезбиједио узвишено византијско звање севастократора, а својој држави дефинитивну самосталност и слободу.

Дивећи се Немањиним изузетним способностима великог војсковође и мудрог државника погријешимо ако не обратимо пажњу на унутрашњу страну његове личности гдје се разгоријевала жива вјера, незасита богочежња која је била покретач за сва његова добра дјела на славу Божију и за добро свога отачаства. Данас, послје толико протеклих вјекова, можемо видјети колико је било важно и од далекосежног значаја његово опредјељење за Источно Хришћанство, Православље. Он је тим кораком отклонио себе, а тиме и свој народ, и то трајно, од западне инквизиције, крижарских редова и ратова, давних претеча фашизма и наказне идеологије „милосрдног анђела“. То је био отклон од вјере која Духа Светог подређује људској мудрости и од оне правде која се шири огњем и мачем. Увијек је, па и данас, друго лице такве правде, нарочито у њеном хашком издању, било обојено лицемјерјем и двојним стандардима. Немања је реченим опредјељењем високо уздигао заставу крста Светог Цара Константина Великог и хришћанско начело да је Крст Господњи оружје праве вјере и христољубивог војинства, исто као што је и Немањи по духу сродни Свети Александар Невски клицао у сраженију с крсташима: „Бог је у правди, а не у сили“, или, како је Свети Петар Цетињски ријечју и дјелом свједочио „У имену је Божјем суд и правда“.

Нарочити значај Немањиног дјела огледа се у томе што је својој држави сачињеној од сједињених српских земаља удахнуо душу, утврђујући свој народ у светој вјери Православној, украшавајући своје отачаство светим храмовима и божанственим љепотама.

Градећи земаљски дом своје државе и видљиве храмове он је себи и свом роду градио и онај вјечни храм саздан од живе вјере, духовности, културе, милосрђа, труда, покајања, поста и молитве, а све то засољено жртвеном љубављу према Богу и роду. Тај неразориви храм Немања је саздао и у души својих синова, а он је нарочито заблестао кроз светитељски лик и равнопостолно дјело Св. Саве. Непролазне вриједности немањићке државе јављају се и данас у јединству вјере, српског језика и ћириличног писма, недјељивости историјског памћења и културног наслеђа српског народа. Због тога је и наша одговорност да те вриједности чувамо и унапређујемо, и да их такве предамо као духовно благо своје потомству.

Стефан Немања, у монаштву названи преподобни Симеон, испунио је идеал средњовјековног хришћанског владара коме је од Бога дата власт да градећи и унапређујући своју државу, истовремено свој народ приводи Господу, а земаљску своју отаџбину везује за небеску, за Вишњи Јерусалим, да сузбије и истријеби јереси што је овај свети и учинио без икаквог двоумљења. Није нимало случајно што је тек под утицајем

ове облагодате личности, која је код свих Срба имала ауторитет као Аврам код Јевреја, наш народ заузео правац и смјер на свом историјском путу, са јасном визијом да заузме своје Богом одређено му мјесто под небом, да се духовно обликује, да изгради свој идентитет и свој препознатљиви знак међу осталим просвећеним народима.

Свом владарском дому, племству и цијелом народу био је и остао незамјенљиви примјер у вјери, праведности, храбрости, љубави, задужбинарству и свакој другој врлини. Он је те врлине пројавио у току своје владавине, а запечатио их добровољним одрицањем од земаљске власти, примањем монашкога чина са именом Симеон, одласком на Свету Гору, гдје је он, некада силни Немања, задивио светогорске монахе примјером крајњег монашког себеодречења Христа ради. Није обоготворио власт, него је слиједио свог Спаситеља који је рекао „нијесам дошао да ми служе, него да служим, и да живот свој положим у откуп за многе“ (Мт. 20, 28; Мк. 10, 45). Као монах причасник Господњег смирења, блаженим уснућем причасник живоносне смрти Христове.

Послије полагања у гроб његово свето тијело убрзо поче изливати свето миро што се прво догоди у Хиландару, а касније се настави, послје преноса његових светих моштију у Студеници. Дјелство светости од његових светих моштију измири његове завађене синове Стефана и Вукана, утврди светородну лозу Немањића, а цијелом његовом роду, кроз вријеме и вјекове доноси изобилну благодат до дана данашњег.

У Немањиној личности видимо сјајну синтезу врлина и достигнућа великих владара Дукље и Рашке који су му претходили, Часлављеву и Бодинову државотворност, чистоту вјере и задужбинарство Св. Јована Владимира, Војислављеву и Вуканову храброст, Михаилову мудрост. Он је као звијезда засијао своје потомство које га је вјерно слиједило и трудило се да га достигне. Велики су сви редом наследници Немањиног престола, али он, нови Јесеј, био је свима коријен. У неким врлинама и достигнућима поједини су га надмашивали, али нико у свим. Ако га у нечем превазиђоше и у томе се опет узвиси слава овог светог родоначалника. Његов печат се препознаје у Савином светитељству, у просвећености Првовјенчаног, у Милутиновом ктисторству, у подвижништву и молитвености Дечанског, у непобједивости Душановој, у царској љепоти Хиландара, Пећаршије, Дечана и осталих славних задужбина његовог потомства. Његово опредјељење за Православље добило је своју пуноћу у косовском Лазаревом опредјељењу и косовској мисли Његошевој.

Свети Симеон Немања – увијек савремен и са нама као наставник и родитељ.

Као Светац Божји увијек испред нас,

давно назван Вожд Отачаства,

био и остао,

јесте и биће.

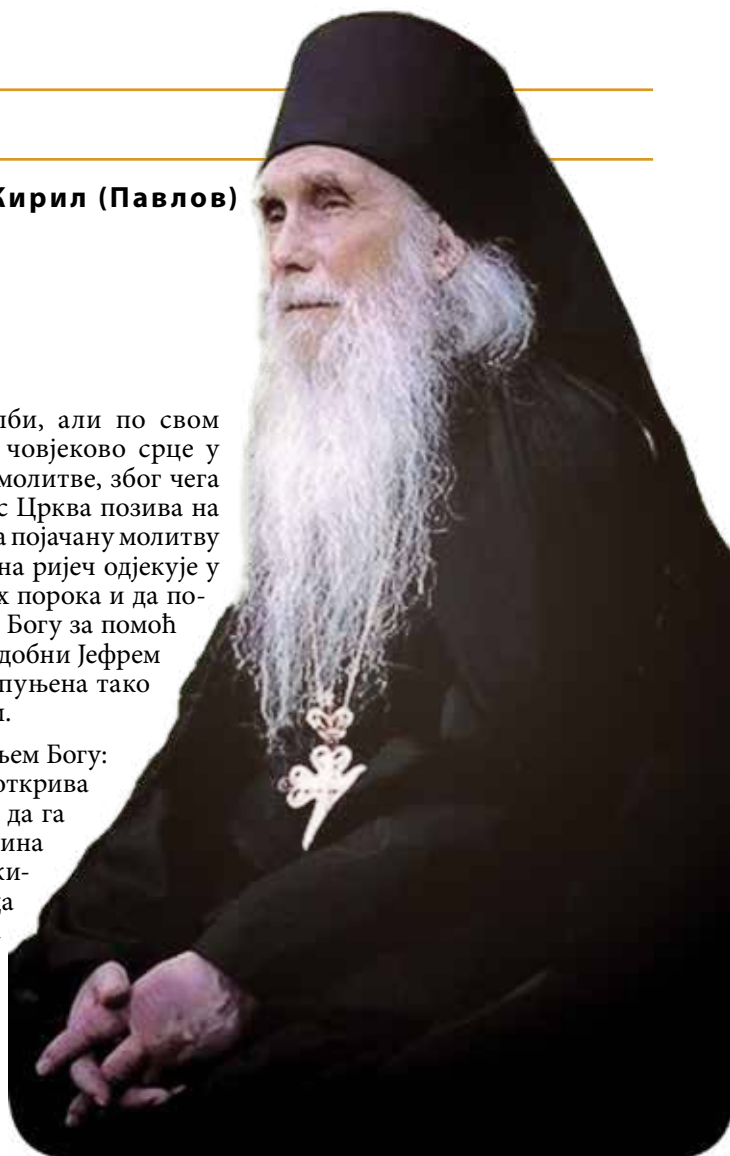
Амин!

„Дух празности, унинија, љубоначалија и празнословнија **НЕ ДАЖД МИ**“

Архимандрит Кирил (Павлов)

Ова молитва се састоји од укупно десет молби, али по свом покајничком духу и способности да доведе човјеково срце у стање скрушености превазилази многе друге молитве, због чега се и изговара за вријеме Великог поста кад нас Црква позива на обнављање душе, на подвиг самоиспитивања, на појачану молитву за покајање, за очишћење од својих грехова. Свака њена ријеч одјекује у нашој души и помаже нам да постанемо свјесни својих порока и да пожелимо врлине, те нас наводи на молитвено обраћање Богу за помоћ у борби са својим страстима. Аутор ове молитве, преподобни Јефрем Сирин, цијелог живота је плакао и зато је молитва испуњена тако дубоким покајничким и поучним осјећањима и утјехом.

Преподобни Јефрем своју молитву започиње обраћањем Богу: Господи и Владико живота мојега... Ријеч Божија нам открива да је наш живот повезан с Богом, да од Њега зависи и да га Он одржава. У Његовим милостивим рукама је судбина праведних и неправедних, добрих и злих, и цијелог животињског и биљног свијета. Нико и ништа не може да опстане ни један дан без Његове стваралачке силе Духа Светог, која одржава постојање сваке створене живе твари. Зато, осјећајући у свом срцу Бога, не можемо без молитве упућене Њему, без Његовог благослова, ни да започнемо, ни да наставимо, ни да завршимо ниједан посао на земљи. Бог је заиста Господар, Начелник и Владика нашег живота.

У првој молби преподобни Јефрем моли Бога да му не да дух празности (дух лењости). Лењост је свима разумљива – то је нерад и занемаривање најнасушнијих послова, а прије свега – свог спасења. Она може да доведе човјека до непокретности, до потпуног застоја, како у духовном животу, тако и у свакодневним неопходним пословима.

Спољашња доконост је јасна скоро свима нама, зато што сви ми у мањој или већој мјери бивамо заједничари ове душевне болести, кад се препуштамо доконости и лењости и кад занемарујемо своју домаћу молитву, кад изостајемо из храма или кад дозвољавамо себи ужурбаност у молитви како бисмо је што прије завршили и препустили се одмору или испразној брбљивости, али кад овај недуг погоди све наше душевне снаге, наступа тешко морално и душевно стање. Тада човјек више не живи нормалним правим животом, зато што

у његовој души нема сталног животворног начела за пуновриједну људску дјелатност, и он тада живи привидним, измишљеним и бескорисним животом који никоме није потребан. Воли да се одаје бескорисном маштању и празним и таштим разговорима и бива неспособан за свако добро дјело.

Ова лењост, ова ослабљеност и доконост одвајају нас од наше главне бриге – за спасење. Зато се и молимо да нас Господ избави од овог недуга.

У другој молби преподобни Јефрем моли Господа да га избави од недуга мрзовоље. Мрзовоља је тако мрачно и тјескобно душевно стање кад човјек у животу све види с тамне стране. Ничему се не радује, ништа га не задовољава, чини му се да су околности у којима живи несносне, љути се за сваку ситницу – једном ријечју, тада му је сам живот тежак. Мрзовоља, по учењу святих отаца, долази због исте ове доконости, маловјерја,

невјерја, и због тога што се човјек није покајао за своје грехове. До мрзовоље могу да доведу претходни гњев или увреде које су нанијете некоме, недостатак страха Божијег, причљивост или – неуспјеси у личном животу, на послу и томе сличне непријатности.

Уједно, сама мрзовоља често доводи до другог, опаснијег душевног стања које се зове очајање, кад човјек често помишља на пријевремену смрт и кад чак сматра да је она велико благо на путу његовог земаљског живота.

Препустити се очајању значи прекинути везу са свијетом око себе и не општити са Извором нашег живота – Богом. „Не живи ми се, изгубио сам интересо-

вање за живот, и нема у њему никаквог смисла,“ – ове ријечи се могу чути од човјека који се налази у власти очаја. Пошто је овај недуг веома тежак, преподобни моли Господа да га избави од њега. Овај порок је такав да се против њега треба борити упорном и сталном молитвом. Томе нас и Сам Спаситељ учи у Јеванђељу говорећи да никад не треба да очајавамо, већ увијек треба да се молимо (в.: Лк. 18, 1)

Упорна, стална молитва, сједињена с вјером у снагу молитве и помоћ Божију, обновиће везу са свијетом око нас и сачуваће нас од мрзовоље. А с молитвом треба сјединити и труд на очишћењу своје савјести у Тајни Покајања, у којој нам се такође даје благодат Божија, која јача наше духовне снаге. Читање духовних књига и

Увече 20. фебруара 2017. године у Переделкину се у 98. години живота, послје дуге болести престао у Господу дугогодишњи духовник Свето-Тројицке Сергијеве лавре, духовник Његове Светости патријарха Московског и цијеле Русије Алексија II, архимандрит Кирил (Павлов).

Архимандрит Кирил (у свијету Иван Дмитријевич Павлов) рођен је 8. октобра 1919. године у Рјазанској губернији.

Отац Кирил је ретко помињао било шта из свог свјетовног живота. Само је из једног интервјуа познато да се родио и да је одрастао у вјерујућој сељачкој породици. Али је, по сопственим ријечима „од дванаесте године живио у невјерујућој средини, код брата, и изгубио је своју духовност“.

У младим годинама радио је као технолог у металуршком комбинату, а у војску је позван крајем 1930-их година. Служио је у пјешадији.

Борио се у Другом свјетском рату у звању поручника, учествовао је у одбрани Стаљинграда (командовао је четом) и у борбама код језера Балатон у Мађарској, а крај рата га је затекао у Аустрији. Демобилисан је 1946.

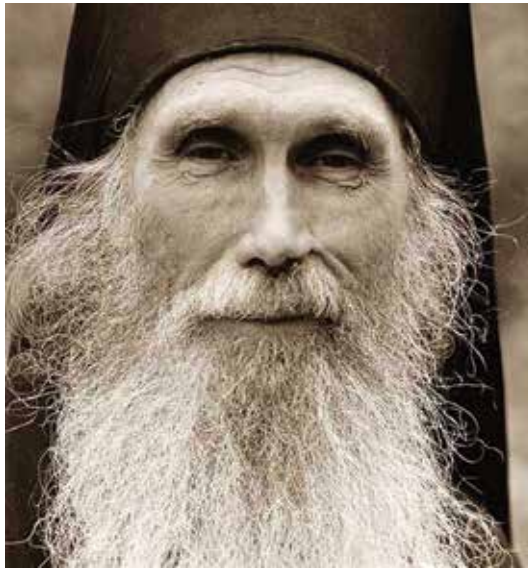
За вријеме рата је стекао вјеру. Сјећао се како је служећи стражу у разрушеном Стаљинграду у априлу 1943. у рушевинама пронашао Јеванђеље од којег се више није растајао.

По завршетку рата уписао се у Московску богословску школу која се тада налазила у Новодевичјем манастиру у Москви, а касније је завршио Московску духовну академију. Од тада је

његов живот био повезан с Тројице-Сергијевом лавром.

Монашки постриг је примио 1954. Исте године је завршио Московску духовну академију и 8. октобра је рукоположен за јерођакон, а затим и за јеромонаха.

Био је црквењак, а послје тога економ обитељи. Од 1965. године је духовник братије Лавре. Био је унапријеђен у звање архимандрита.

По свједочанству савременика, код њега су се својевремено исповиједали патријарси Алексије I и Пимен; он је био духовник патријарха Алексија II због чега се преселио у Патријарашку резиденцију у Переделкину. И даље је духовно руководио монасима Лавре и примао је многобројне вјернике.

Почетком 2000-их старац је добио можда ни удар, због којег прво није могао да се креће, а затим је практично био

лишен могућности општења са спољашњим свијетом. Прикован за постељу, храбро је трпио своју болест и није тражио помоћ и утјеху, већ је у кратким тренуцима, кад би му се повратила снага, сам подржавао и тјешило људе из околине.

Аутор је многобројних проповиједи и поука. Наставник је младих монаха који су примили постриг у Лаври. Много је писао у епистоларном жанру, свакодневно је архијерејима, свештеницима, мирјанима, духовној дјечи, па чак и људима које је слабо познавао, слао до 5000 писама с честиткама, поукама и савјетима.

ЦАРСТВО НЕБЕСКО АРХИМАНДРИТУ КИРИЛУ!!!

живљење по заповијестима Божијим – јесте све оно што ће нас на најбољи начин чувати од погубног духа мрзивоље.

У трећој молби преподобни Јефрем моли Господа да га избави од духа властољубља. Страст властољубља је својствена нашој греховној и гордој природи и испољава се у свим областима људског живота. На примјер, у односу оца породице према породици, шефа према потчињенима, наставника према својим ученицима и старијих по годинама према млађима: свако жели да потчини свом утицају друге и да им диктира своју вољу. Овакво душевно расположење је у супротности с јеванђељским учењем, са учењем Христа Који је Сам показао примјер најдубљег смирења и Који је више пута говорио о томе да онај ко хоће да буде већи, треба да буде слуга свима (в.: Мт. 20, 26–27; Мк. 10, 43–44; Лк. 22, 26).

С овим пороком је повезана скривена и тајна гордост, и зато кад имамо страст да учимо, поучавамо и разобличавамо друге то је сигуран знак да је наша душа опсједнута духом властољубља, љубоначалија. Овај дух човјека чини одвратним свима у околини, а осим тога, неспособним да се бори са својим страстима и пороцима. Управо зато се молимо Господу да нас избави од њега и да не дозволи да овлада нашом душом.

У четвртој молби преподобни Јефрем моли Господа да га избави од духа празнословља, који је такође својствен скоро свим људима. Свако воли да проћерета, а дар ријечи нам је дат како бисмо устима славили Бога и како бисмо кроз ријеч општили међусобно служећи ради узајамног поучавања. Постоји и мудра народна пословица која каже да је ријеч сребро, а ћутање је злато. И ове истине су се придржавали многи свеци који су затварали своја уста, иако су их и кад је требало – у сврху поуке – отварали ради разговора.

Човек многословљем опустошава своју душу, раслабљује је и чини расијаном. Погледајмо Спаситеља, како је Он кратко говорио у поукама и савјетима! Молитва Господња је дата само у седам молби, а заповијести блаженства – у девет стихова. Анђели Бога славослове

кратким речима. „Свет, Свет, Свет је Господ Бог Саваот!“

Као што посуда која се често отвара не чува јачину и арому најмирисније материје која се у њему налази, тако и душа причљивог човјека, не чува задуго добре мисли и добра осјећања, већ избацује из себе бујице осуде, злих ријечи, клевете, ласкања итд. Зато се Црква за вријеме поста и моли: Положи, Господи, храненије устом мојим и двер огражденија о устнах мојих. Не уклони срдце моје в словеса лукавствија (Пс. 140, 3–4) (Постави, Господе, стражу код језика мог, чувај врата уста мојих. Не дај срцу мом да застрани на зле помисли, Пс. 140, 3–4). Као што коров загађује тло и спречава да на њему никне добро растиње, тако и празне, труле ријечи убијају душу и спречавају да се у њој роде добре помисли и осјећања.

Дакле, драга браћо и сестре, имајући на уму и чувајући добре лекције које су скривене у молитви преподобног Јефрема, придржавајући их се, сигурно ћемо привући благодат Божију и бићемо мили Оцу свом Небеском, па ћемо се удостојити да видимо Вишњи Јерусалим и окушамо блаженство са свим Небеским Силама и душама праведника.

И зато увијек, а посебно у данима Великог поста, чешће завапимо: Господи и Владико живота мојего, дух празности, унија, љубоначалија и празнословија не дажд ми. Дух же цјеломудрија, смиренумудрија, терпјенија и љубве даруј ми, рабу Твојему. Јеј, Господи Царју, даруј ми зрјети моја прегрјешенија и не осуждај брата мојего, јако благословен јеси во вјеки вјеков. (Господе и Владару живота мога, дух лењости, мрзивоље, властољубља и празнословља, не дај ми. Дух целомудрености, смиреноумља, трпљења и љубави, даруј мени, слуги Твојем. О, Господе Царе, даруј ми да сагледавам грехе своје, и да не осуђујем брата свога, јер си благословен у вјекове вјекова.) Амин.

Са руског Марина Тодић

<http://www.pravoslavie.ru/srpska/91635.htm>

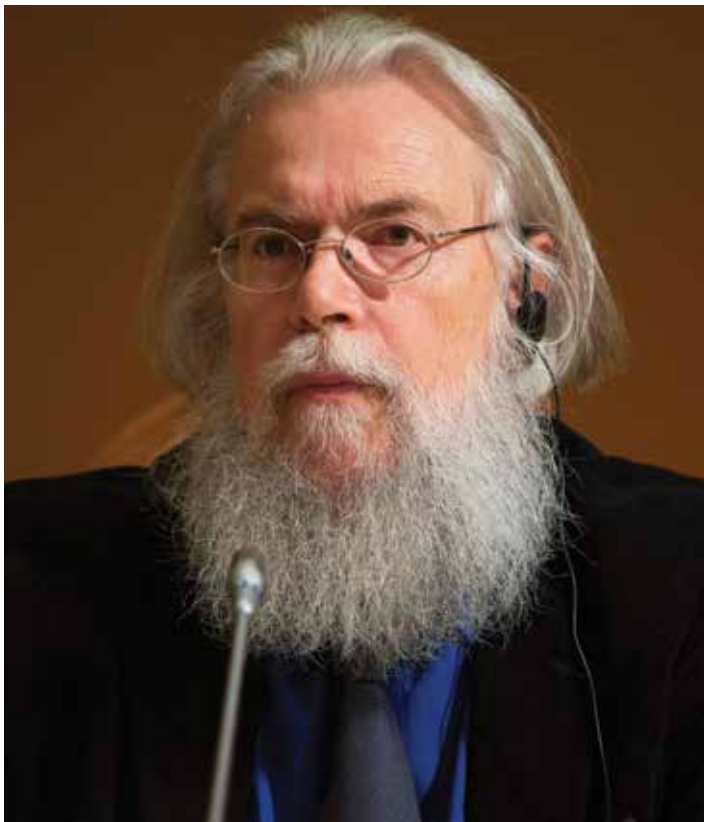
Пророчка улога планине Атос у савременом свијету

Жан-Клод Ларше

Монаштво у суштини није ништа друго до хришћански начин живота који се састоји од потпуног одрицања од свијета и посвећивања себе Богу. Због тога је монаштво свуда исто, и сваки манастир, скит или пустиња представљају одабрано мјесто, еталон за монашки и хришћански живот. Углавном, што се може рећи о монаштву може бити речено и о планини Атос и обратно.

Међутим, планина Атос је већ дуго времена очаравајуће мјесто које привлачи пажњу не само православаца него и особа које припадају другим религијама, па чак и невјерујућих. О томе свједочи велики број књига и чланака посвећених планини Атос, али и непрестани прилив ходочасника и посјетилаца из цијелога свијета. Ова опчињеност није нова, али је без сумње много већа данас него у прошлости. За то има више разлога.

1. Први разлог је тај што је планина Атос аутономна република – и због тога је као држава насељена искључиво монасима и у потпуности посвећена монашком животу. Иако свака православна земља има најмање једну област која обједињује више манастира, не постоји ни једна друга област која обједињује тако значајан број манастира, скитова и пустиња и представља државу којом управљају монаси, са правом границом која је одваја од

околних земаља и области. То је област која је заштићена не само политички, административно и географски, него и духовно, пошто се планина Атос обично назива „Врт Мајке Божије“ и сматра се мјестом које јој припада и гдје се нарочито осјећа њено присуство. Имајући у виду чињеницу да је земља у потпуности насељена монасима и да не дозвољава „слободно кретање особа“ које захтијевају европски закони, те да не прихвата прилив туриста као ни улазак жена, него подиже монашку оgradu на државном нивоу, планина Атос није као друге земље.

2. Други разлог је тај што је планина Атос свједочење Царства већ присутног међу нама.

То је мјесто које чува најбројније и најважније светиње православног свијета. Ове светиње су ту присутне и дјелотворне кроз чуда готово свих великих хришћанских светитеља.

Планина Атос као монашка скупина и мјесто посебно погодно за посвећење и сама је изнедрила на хиљаде познатих и непознатих светитеља. Неки од њих имају данас посебног утицаја у цијелом свијету као Свети Силуан, Јосиф Исихаста и његови ученици или Свети Пајсије. Кроз бројне светитеље из прошлости и садашњости планина Атос изгледа по ријечима Псалмопојца као „плодна планина“, „планина на којој се допало Господу да живи“ и „на којој ће он живјети заувјек“ (Пс 67, 16–17).

3. Планина Атос је подсећање на изгубљени рај и наговјештај пронађеног Раја. Не само кроз своје пророке него и као благословено мјесто и света институција, планина Атос пророчки свједочи о другом свијету који даје свој смисао савременом свијету. Планина Атос која се још зове и „Света Гора“ или „Богородичин врт“ је слика Раја, подсећање на Рај који су изгубили наши прародитељи и симболична праслика Раја обећаног праведника.

4. (а) Планина Атос нуди слику рајске природе јер у разноликости пејзажа који се смјењују од нивоа мора па до двије хиљаде метара надморске висине гдје доминира планина Атос изузетно су бројне животињске и биљне врсте које живе и сачињавају микрокосмос који је слика цијелог свијета. Још један разлог је тај што ова природа остаје нетакнута, сачувана од економске експлоатације и техничког загађивања. Само њено постојање у нашем модерном свијету служи за примјер. Она је модел духовне екологије; она свједочи о очувању стварања које је Бог у почетку повјерио човјеку да би га он користио за своје потребе правећи од њега предмет разматрања и дјело милости.

5. (б) Простор планине Атос свједочи о рајском простору, и наговјештава простор Небеског царства. За разлику од простора свих других држава (подијељених на духовне и свјетовне, некада чак у потпуности свјетовне), подручје планине Атос изгледа у потпуности освећено не само због постојања бројних манастира, скитова, пустиња, цркава и капела него и због светитеља који ту обитавају или су обитавали, који су тај простор испунили гласом своје молитве и окупали божанским енергијама којима су зрачили. Сваки пут када корачамо неком стазом на Атосу сигурни смо да ходамо трагом светитеља који су ту били прије нас. Многа мјеста чувају сјећање на појављивање Христа, Мајке Божије или светитеља. Ту нема манастира, скита, пустиње, капеле, потока или извора чије се присуство не објашњава божанском визијом или чудом.

6. (в) Треба такође рећи неколико ријечи о пророчком значењу атонског времена. Једна од ствари која највише зачуди посјетиоца Атоса и у извјесној мјери га дезоријентише је промјена сата, времена. Већина манастира чува византијско рачунање времена које се једино овдје користи. Наше вријеме монаси називају космики ора: свјетовно вријеме. Византијско вријеме није просто

преживљавање старог времена; оно свједочи о другом модалитету времена, духовном, освећеном времену јер је у цјелости посвећено Богу, подијељено и организовано да одговори Његовој вољи. Ово симболично подсећа на рајско вријеме и наговјештава вријеме Царства.

7. Четврта важна тачка је да заједнички живот који је као такав устројен на цијелом Атосу и у сваком манастиру представља позив на заједницу свих људи и свједочи да је таква заједница могућа у Христу. У свијету растрзаном ратовима, национализмом, етничким сукобима и расизмом ово свједочење и овај позив су заиста пророчки. Планина Атос већ вјековима свједочи о добром споразумијевању заједница са различитим етничким коријенима које на само да живе заједно у миру већ хармонично живе у братској љубави.

У овој братској љубави Света Заједница, коју сачињавају представници главних манастира, управља планином Атос не по демократским свјетовним принципима већ по духу хришћанске саборности. Сваки атонски манастир о томе свједочи, а њиме управља Савјет Стараца на чијем челу се налази игуман којег су одабрали монаси.

8. Као пету тачку могли би поменути битну улогу коју је планина Атос одиграла у историји Православља и која је данас значајнија него икада: улога очувања и одбране православне вјере. И опет се ради о пророчкој улози, јер пророк је традиционално неко ко подсећа људе на оданост Богу и брани вјеру од свега што би је могло промијенити или покварити. У свијету подложном све бројнијим и бржим промјенама, планина Атос даје примјер стабилног и непромјењивог свијета, по слици божанског свијета. Сачувана од жеђи за промјеном и заноса побуде који насељавају сваког човјека на земљи, заштићена од социолошког притиска који подстиче на прилагођавање у свакој тачки, начину живота у модерним друштвима, атонски монаси брижно чувају канонска правила, литургијски типикон и аскетски начин

живота који су наши Оци преносили са генерације на генерацију.

То брижно чување чак и најмањих обичаја било је прилика током више од хиљаду година да православна Традиција буде савршено очувана. Атонски монаси су такође много допринијели очувању православне вјере у свим тешким историјским тренуцима када је била у опасности, а то чине и данас. Они због тога имају посебан углед и велики ауторитет. Пророчка улога чувара и светионика коју планина Атос традиционално игра у православном свијету да би подсјетила људе на то која је права вјера, је изузетно важна у наше вријеме у којем можемо примијетити значајно слабење догматске свијести.

9. Шеста и посљедња тачка је да планина Атос исто тако доприноси, на суштински начин одржавању у исти мах непромјенљиве и живе православне духовности. Атонски монаси су од тринаестог вијека постали главни наследници и чувари те духовности. Планина Атос је постала апсолутни узор по питању аскетизма и духовности и привукла је велики број монаха из свих земаља. За вријеме посјета или по повратку у родне земље, ови монаси су јако допринијели снажном ширењу ове духовности. Планина Атос је нарочито била средиште практиковања молитве Исусу и исихастичке духовности. И можемо рећи да је на Светој Гори ова пракса увијек у њеном средишту.

Атонски Оци имај задатак да савременом човјеку пренесу ово вјековно наслеђе и дужност да га предају будућим генерацијама. У овоме такође почива пророчка и есхатолошка улога атонског монаштва.

Изворник: Jean-Claude Larchet, Le rôle prophétique du Mont-Athos dans le monde contemporain, <http://orthodoxie.com/jean-claude-larchet-le-role-prophetique-du-mont-athos-dans-le-monde-contemporain/>

Са француског превела: Драгана Маројевић

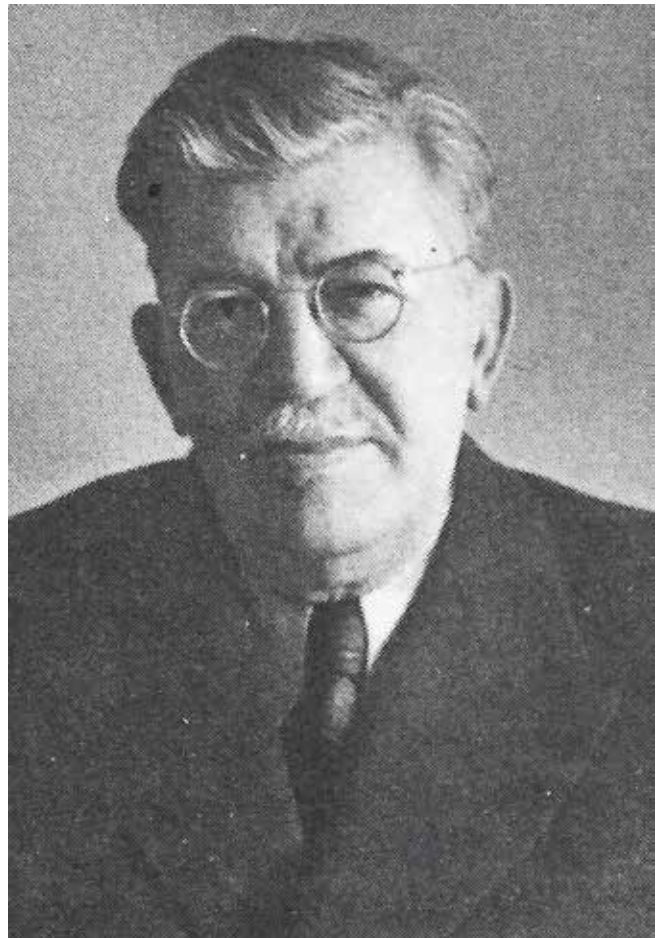
Александар Белић (1876–1960)

Александар Белић (1876–1960) био је најпознатији српски лингвиста, професор славистике и ректор Београдског универзитета, дугогодишњи и доживотни предсједник Српске академије наука и уметности, члан бројних академија и научних друштава, дипломата и велики родољуб.

О значају овог великана српске науке говори и надимак који су му дали његови ученици и учитељи – Велики Белић, а неријетко је добијао и епитет Великог Вуковог наследника.

Александар Белић рођен је у Београду гдје је завршио основу школу и Прву гимназију и отпочео студије на филолошко-историјском одсјеку Филозофског факултета гдје му је предавао чувени Љубомир Стојановић који је имао велики утицај на Белићев научни рад. Школовање наставља на Одеском универзитету, а потом одлази на Московски универзитет гдје је почео да се бави научним радом још као студент 1897. објавивши прве радове у часопису руске Академије. Већ у тим првим дјелима, Белић показује интересовање за историју српског језика. Професор Фортунатов, познати руски лингвиста, је највише утицао на рад изузетно вриједног и посебно талентованог студента и створио од једног ђака, који је гајио велику љубав према науци, великог научника.

Школовање и даље усавршавање наставља у Лајпцигу гдје је 1900. одбранио и докторску дисертацију на тему развитка деминутивних и амплификативних наставка именица у словенским језицима. О овом догађају писао је и Просветни гласник из 1900. који се налази на порталу дигитализоване историјске новине

Универзитетске библиотеке. Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ у свом фонду, поред многобројних Белићевих публикација, поседује и његову докторску дисертацију која је дигитализована.

Радећи на стварању историјске граматике српског језика, Белић је увидио значај дијалеката и описао их као „најбистрије и најдубље изворе за проучавање прошлости и садашњости сваког језика“. Његова најзначајнија дјела из ове области су „Дијалекти јужне и источне Србије“ из 1905. и „Дијалекти источне и јужне Србије“ која су му обезбиједила угледно мјесто у словенској филологији.

Од 1906. постао је редовни професор српскохрватског језика, словенске филологије и лингвистике на Београдском универзитету, а од 1906. и редовни члан Српске краљевске академије. Његова приступна бесједа носила је назив: „Основне црте историјског развитка српског језика“.

Од 1911. Белић почиње да се интересује и за словенски акценатски систем и пише „Акценатске студије“ које су у то доба представљале најзначајније дјело из области упоредне граматике словенских језика.

Белић 1913. покрене и уређује часопис Јужнословенски филолог са циљем да окупи и повеже лингвисте и филологе свога доба. Велики број издања овог часописа чува се и прикупља у фонду Универзитетске библиотеке.

Александар Белић се залагао за обнову Лексикографског одсека при Српској академији наука, па је још прије Првог свјетског рата почео да прикупља грађу за Речник српскохрватског књижевног и народног језика који се израђује у Институту за српски језик при САНУ.

Био је ректор Београдског универзитета академске 1933/34. Предсједник Српске краљевске академије постао је 1937. Белићев говор о раду и задацима академије из 1937. може се наћи у Београдским општинским новинама које је дигитализовала Универзитетска библиотека. На тој значајној позицији био је све до своје смрти, укупно 23 године.

Своје оригинално учење о језику Белић је изложио у свом дјелу О језичкој природи и језичком развоју из 1941. у којем даје своје схватање природе језика, његовог поријекла, унутрашњег живота и развоја – језика у цјелини.

Александар Белић имао је много поштовалаца који су за његова живота обиљежавали јубилеје Белићевог научног рада, а постхумно, годишњице његовог рођења. За двадесетпетогодишњицу научног рада (о којој је писао и Просветни гласник из 1922) његови ученици и сарадници припремили су Зборник филолошких и лингвистичких студија који почиње обраћањем професора Љубомира Стојановића у коме је исказан идеал сваког професора и научног радника.

HM

Драги учениче и учитељу!

За ових — скоро ће се напуњити — двадесет и пет година од како си почео писати, ти си врло много урадио на расветљавању још тамних питања у развију српскога језика и науке о словенским језицима у опште.

Ти си већ досад повукао дубоку бразду у науци о језику, која те истакла међу прве раднике у тој струци. То признају сви који се баве словенском филологијом, и који се у својим студијама без твојих радова не могу обити, и њима се служе да даља питања расветљавају.

Неколико твојих пријатеља и ученика посвећују ти ову књигу у знак признања и захвалности. Они су уверени да ће од тебе дочекати још много и капиталнијих радова, које само твоја спрема, твој таленат и твоја радљивост и марљивост могу дати, и желе да дочекају да новом оваком књигом у још већем броју и са још бољим радовима честитају ти педесетогодишњицу твога рада.

Ја лично нарочито сам пуно радости, што те у име њихово и своје поздрављам, јер као год што сваки отац жели и радостан је кад му је син бољи од њега, тако сам и ја радостан што сам дочекао да мој ученик буде бољи од учитеља, па и теби желим да дочекаш ту радост, и да одгајаш такве ученике које ћеш под старост овако поздрављати као ја тебе данас.

Живео!

Љуб. Стојановић.

Надгробни крстови у Пивском језеру сада крај манастирске цркве

Горан Ж. Комар

Прије неколико година, како дознадосмо да је у акумулацији хидроелектране Мратиње, вода пала на ниску коту, Пивљанин и Новљанин г. Радан Јововић и ја кренусмо да обиђемо мјесто старог манастира на извору Пиве. Након мучног разгледања рушевина манастирског конака и пећи, изиђосмо ка платоу према данашњем мјесту манастира и на оштро нагнутој падини уочисмо остатке манастирског гробља. На горњем дијелу, лежала су два нововјека надгробна Крста од којих један са ћириличним натписом. Оба украшена, како се обично украшавају овакви споменици свуда по Старој Херцеговини. Крст са натписом на једној страни чувао је дугачки текст молитве, а на другој натпис са именима сахрањених свештеника. Натпис је јасно датован, на стари начин, годином 1744. Он казује: На 1744. фебара 18. Овдје почивају свештеници Димедије и Викентије. Нешто ниже платоа са гробљем, још увијек у усправном ставу, стоји надгробни Крст јереја Митра.

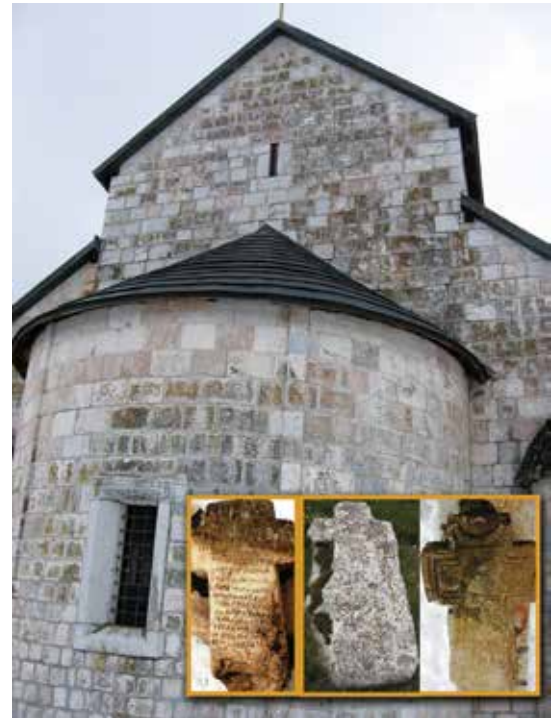
Мало касније, игуман манастира Пива г. Јефтимије (Шкулетић), скупа са вјерним Пивљанима, изнио је два

надгробна Крста на положај крај манастирске цркве гдје се и сада налазе. У води је остао Крст јереја Митра. Том приликом, ексхумирани су скелетни остаци свештеника.

И у води и на сувом, у сјен манастирске цркве положени, Крстови пивских свештеника подупиру свој народ и своју Цркву. Наши свештени преци су историјска чињеница, наша родовска-фамилијарна истост, њихово темељно хтјење је јединство народа, државе и вјере. То је хтјење кроз прошлост непомућено и њему су своју жртву поднијели апсолутно сви. Нема нити једне народне истојезичне саставнице, укључујући Стару Црну Гору и њезине легитимне представнике, која није тежила јединству којем је глава немањићка светосавска Пећка патријаршија. У овоме манастиру и његовом свијетлом гробљу састављала се стара Гора и њезин хумско-херцеговачки оквир у своме светом, неписаном народно-црквеном програму саображеном древном источноромејском опиту државно-црквеног и народног јединства.

Остаци конака манастира Пива на изворној локацији и плато на којем се налазила манастирска црква. У углу лијево: разрушена зграда конака

У средини Крст у старом гробљу Мраморје у Борковићима, поред Крстова извађених из језера

Надгробни Крст јереја Митра који је остао у језеру

Крстови на изворној локацији. У позадини Крст са натписом

Муке дјеце Павла Благојевића

Коста Радовић

Сад бих се заклео у звјездано небо изнад Пиве, и послје толико сагорелих љета и угљена на мојем длану угашених, - чујем писак 210 дјеце пивске из огња, са жара жестока и пространа, из спаљених колиба на Стабнима, на Рудиницама, Водицама, Брезнима на Илином брду, али писак двогодишње Вукосаве Павлове, траје тако дуго, све док су јој прстићи испод прага шушља догорели, тако да су остали само врхови који су вирјели вани. Тај неугасиви писак, чујем те очи сагореле видим, тог чуда ослободити се не могу.

Међу толико сагорјеле дјеце пивске, која су своју муку, страх и жртву живим тијелом оставила памћењу савременика – само писак, послје јаука, лелека и сагоријевања, чудан је примјер цијеле породице Павла Благојевића, чувеног комите у чети војводе Спасоја Тадића (1917). Цијела породица: жена Пејка, најстарији син Новак (1932), па син Марко (1934), Милорад (1936), Војислав (1938), Комнен (1939) и кћерка двогодишња Вукосава 1941 – сви су спаљени на Ждријелу, у Доњим Рудиницама, у колиби Тодора Гломазића, која је, кажу, била од лучеве грађе, сви лелекнули 7 јуна 1943, пред крвавим очима њемачких и усташких фашиста.

Причу је испричао преживјели Тодор Гломазић који је својим шакама покупио пепео жртава и оне остатке прстића мале Вукосаве и покупио у јагрук и одио у Магленик гдје је сада костурница коју су саградили Миро Дамјановић и Давид Радовић, јер ту је Миров брат Лале погинуо.

Будите опрезни кад пролазите тим путем од Колибишта до Магленика. Ту су угарци тијела цијеле породице Павлове, њих седморо.

Крволоми – фашисти њемачки и усташки – у заклопљеној колиби спалили су их љета 1943.

Испод прага, прстићи двогодишње Вукосаве, живим страхом и ноктима, копкали су земљу. Ти прстићи, ти врхови живота, на крају голема жара – издахнули су последњим болом. Ти прстићи – хероји – сагорелих очију јаука – земље паљенице, Огорјелице оставили су писмо: Не живите на забраву, проговорите, до неба да се чује, бол мале Вукосаве, браће њене, мајке њене.

Прогласите се на велике годете Великомученика, пламеном свијећа растјерајте маглу са Магленика – нек се чује како разговара земља са небом – шапатам – аа крволоми луди скачу низ Маните греде.

Ову причу мученицу православну казивали су ми Стоја, Павлова ћерка од друге жене, и Ново Благојевић из села Рудиница. Нек се зна какво зло чине зли људи добрим душама, дјечијим и мајчинским, народа православног, народа који је више волио милост и слободу, него покорност туђину крвнику.

Боже, Боже – докле ће тај црни весак изнад Пиве славјанске да се вије?

Остаци куће свештеника Благојевића

Свештеник Василије Васо Стеванов Килибарда (1910–1967)

Протојереј-ставрофор хаџи **Драган Крушић**

Овај свештенослужитељ Светиње Божије, би рођен 28. децембра 1910. на Велимљу, у средњој тадашњој бањској капетанији, од оца Стевана Маркова и мајке Госпаве рођ. Пејовић из Петровића.

Из свог завичаја, који је био колијевка гусала и српске народне поезије, гдје се вјековима његовао култ чојства и јунаштва, млади Василије је однио све неопходне душевне и моралне претпоставке на којима ће се формирати као истински православац, светосавац, а потом вјерни слуга Христовога стада.

О каквом је духовном пастиру ријеч говоре сљедеће чињенице.

Прије уписа у Богословију Василије је са лакоћом полагао све разреде гимназије и постигао одличан успјех. Као одличан ђак уписује Богословско-учитељску школу у престоном Цетињу и исту завршава са одличним успјехом. Био је најбољи ђак у својој генерацији са петицама у дипломи за сваки од 25 предмета. За свих пет година школовања у Богословији учествовао је у обради светосавског темата и стално освајао прву награду.

Би од Творца обдарен са више духовних дарова и таланата и са урођеном мудрошћу и разборитошћу. Имао је тзв. „фотографско памћење“, јер је могао из било које књиге, само једном да прочита читаву страницу и да је потом изрецитује од ријечи до ријечи, са назначеним ин-

терпункцијским знацима. Увидјевши ту његову богомдану интелигенцију, честитост, скромност и жртвену љубав одмах по завршетку Богословије Патријарх српски Гаврило Дожић, тадашњи митрополит црногорски га постави за службеника на пословима вођења црквене епархијске администрације. На тој дужности у митрополији цетињској остаје двије године.

Због ратних заслуга у Балканским и Првом свјетском рату и учешћа у славној мојковачкој епопеји, регент и врховни командант југословенске војске Александар Карађорђевић, Василијевом оцу Стевану додијели имање у Метохији. Такође је добио земљу у Метохији и Стеванов брат Стојан. Тако да су се ове двије бројне породице 1929. одселиле са Велимља у Метохију, у село Сврке близу Пећи.

Василије се 1934. жени са Даницом Митровом Вукчевић и ступа у светињу хришћанског брака. Пошто би рукоположен у презвитерски чин Василије је тражио да му се као свештенику додијели пећка парохија, како би био ближи и помагао својој фамилији. Тој његовој молби би удовољено и патријарх Гаврило га постави за пароха пећког и одмах га унаприједи у протојерејски чин.

Због ревносне и Богу угодне службе свештеник Василије би у 24. години живота одликован црвеним појасом.

У Пећи је отац Василије за врло кратко вријеме постигао велики углед и поштовање код својих парохијана, а

и од оних који то нијесу били, од стране Шиптара, који су га такође поштовали и уважавали. Као пастир свога духовног и словесног стада остао је до краја одан оном свештеном геслу које гласи: „Добар пастир штоно каже ином и сам својим потврђује чином“.

Оне двије највеће заповијести на којима стоји закон и пророци: Љубав према Богу и ближњему своме, укључујући ту и љубав према непријатељима својим и праштање истима, свештеник Василије је дословце испунио а самим тим и усвојио као начело свога духовног и моралног живота. Као потврда томе је и чињеница да се после рата није хтио светити шиптару Сали Бериши, који га је шпијао и отјерао у затвор.

Позната светоотачка максима: „Што већа љубав према Христу, то и веће страдање се дословце испунила у личности овог служитеља Божијег олтара.“

Наиме, Василијевог рођака и братственика Јована Шпировог Килибарду, на самом почетку 1942. Италијани заробише и послаше у затвор у Кукс, у Албанију. Отуда је Јован побјегао преко Проклетија, стигао до Пећи и нашао уточиште код свештеника Василија, који га је сакрио у тајни подрум куће. Једног дана изиђе Јован из овог подрума на свјетлост дана са жељом да се надише свјежег ваздуха и одмах би примијећен, а самим тим и проштипан од већ поменутог шиптара Сали Берише. На дојаву Сали Берише се одмах појавише карабиниери италијански и балисти, њих 30 који претресосе кућу и нађоше Јована. Одмах га стријелаше. Свештеника Василија и цијелу пунољетну фамилију стрпаше у затвор. Попу Василију натоварише пуну врећу књига на леђа и на врх тога му закачише пушку са великим натписом: „Поп комуниста“, па га тако поведоше кроз град и најзад га одведоше у злогласни затвор Шерметовачу. Ову етикету „Поп комуниста“ му прикачише због Василијеве браће и браће од стричева који су били високе старјешине Народно-ослободилачке војске Југославије. Али се сигурно зна да овај епитет никако није могао стајати уз његово велико и часно име јер је свештеник Василије био вјерни Христов служитељ. У затвору је провео двије године и два мјесеца. У таквим условима је добио локално запаљење мозга тако да је изгубио моћ говора и отежано се кретао. Од свих мука и тортуре, најтеже му је било, како је и сам говорио када су му стављали врела јаја испод пазуха. Члан Покрајинског комитета Србије, Крсто Филиповић, причао је да ту није било ни једног затвореника који је имао боље држање од свештеника Василија.

Таман што је изишао из затвора у септембру 1944. од савезничког бомбардовања пала је бомба посред њего-

ве куће. У подруму куће било је закопано неко оружје и муниција, које нијесу пронашли када су претресли кућу и нашли Јована, тако да је експлозија, што одозго, што одоздо разнијела цијелу кућу. Погинуло је ту њих шесторо и промислом Божијим остадоше живи свештеник Василије и његов син Миодраг, који је био најмлађи члан фамилије. Ту су погинули: отац Василијев Стеван, двије Василијеве сестре, Василијева супруга Даница и двије Василијеве кћери.

У ранијим временима институт побратимства имао је велики значај и поштовање у народу. То је била за народ светиња која долази одмах после светиње кумства. Била су четири свештеника побратими, и то: свеш-

теник Василије, парох Пећке Патријаршије, отац Виталиј Тарасјев, старјешина Подворја Московске Патријаршије у Београду, Лукијан Зечевић, игуман манастира Острог и отац Макарије игуман манастира Високи Дечани.

Ко је добро познавао свештеника Василија не би могао лако да се одлучи која је људска врлина сажета у њему јаче испољена. Једнако је бриљирао памећу, скромношћу, поштењем, а надасве жртвеном љубављу и спремношћу да помогне ближњему своме и да на тај начин буде користан члан своје Отаџбине и друштва у цјелини.

Свештеник Василије је знао и говорио 6 страних језика и то: руски, француски, њемачки, италијански, грчки и шиптарски. Када би неко хтио да о некоме и нечему истинито каже, да изнесе неко вредносно мишљење позвао би се на свеш-

теника Василија. Говорило се: „Добар, бољи, најбољи и поп Василије Килибарда“.

У октобру 1945. свештеник Василије се са сином пре-сељава у Београд и запошљава се у Удружењу свештенства, гдје ради до 1952. када се пензионише, јер му је здравствено стање било све горе. Од 1960. био је потпуно парализован а упокојио се у Господу 1967.

Миодраг је најмлађе дијете свештеника Василија и једини је поред оца преживио то ужасно савезничко бомбардовање у којем му је страдала скоро сва породица. 1968. године ступа у брак са Милом Максимовом рођ. Бјелица и Господ му подарује троје дјеце, 2 сина и кћер. Један му син носи име по оцу Василију, а кћерка носи име по мајци Даници. Синови су завршили Машински факултет, а кћерка поред Правног факултета, гдје је проглашена студентом генерације, паралелно студира и завршава и Богословски факултет у Београду. Као студент генерације са Правног факултета добија стипендију из Оксфорда гдје и докторира правне науке. Миодраг до сада има 8 унучади, 5 унука и 3 унучке. Нада се и моли Богу да му Господ подари још потомства.

СВЕТИ ЈОВАН ВЛАДИМИР – ИЗВОРИ

Извод из предавања одржаног у Парохијском дому у Даниловграду 21. децембра 2016.

Др Васиљ Јововић

Јован Владимир (крај X в. – 1016) био је кнез Дукље. Ова српска држава била је за вријеме кнеза Јована Владимира увучена у сукобе између Византијског и Бугарског царства. Сплетом историјских околности овај дукљански владар постао је први српски владар коме је установљен светачки култ, а његово житије, сачувано у изводу у Љетопису Попа Дукљанина је прво српско житије.

Главни извор за проучавање живота Св. Јована Владимира је дјело непознатог аутора с краја XII вијека, у науци познато под називом Љетопис попа Дукљанина или Барски родослов, чији је аутор „Словен, односно Србин из Зете“¹. Подаци о Владимировој владавини изложени су у једном дужем поглављу Љетописа Попа Дукљанина (глава XXXVI) које се, за разлику од предходног излагања налик прикупљеном и с муком уређеном народном предању, издваја обиљем поузданих историјских података и појединостама, што наводи на закључак да је писцу на располагању стајао извор који се бавио животом кнеза Владимира. Претпоставља се да ово поглавље Љетописа преноси данас изгубљено Владимирово житије.

Оригинално житије Св. Јована Владимира, према мишљењу српског византолога Тибора Живковића, настало је из потребе дукљанских владара да својој држави прибаве све атрибуте који су им, након што су прихватили примат римског папе, били неопходни да заокруже самосталност своје државе: признање

краљевске титуле, признање архиепископије и признање светог владара – зачетника династије.²

Према Љетопису Попа Дукљанина, Јован Владимир је наслиједио још као дјечак оца Петрислава. Љетопис Попа Дукљанина каже за Владимира да је „Растао је украшен сваком мудрошћу и светошћу“. Бугарски цар Самуило (976-1014) је са војском кренуо на дукљанског владара, који се повукао на планину Облик. У исто вријеме, Самуило је дио војске послао на Улцињ који се налазио у драчкој теми (под византијском управом). Предање каже да се Владимир предао да би спасао свој народ од погибије, и да је као заробљеник одведен у Преспу. Самуило је потом дуго нападао Улцињ али није могао да га заузме, па је кренуо ка сјеверозападу, пустошећи и пљачкајући Далмацију. Запалио је градове Котор и Дубровник, а села и читаву област опустошио толико да је изгледало као да је земља остала без становника. Прошавши тако приморјем и брдским областима све до Задра, окренуо се на исток, и преко Босне и Рашке стигао кући. Слиједи романтична прича како се Самуилова кћерка Косара заљубила у Владимира, како је цар то благословио и послје свадбе вратио Владимира на престо, давши му на управу његову земљу и „сву драчку област“. Касније га је бугарски владар Јован Владислав, братанић цара Самуила, намамио у Преспу и на превару убио (22. маја/4. јуна 1016).³ Мошти Св. Јована Владимира чувале су се прво у манастиру Пречисте Крајинске код Скадарског језера,

1 С. Мијушковић, Предговор у: Љетопис попа Дукљанина, Просвета – Српска књижевна задруга, Београд 1988, 71.

2 Живковић, *Gesta regum Sclavorum*, II, Историјски институт - Манастир Острог, Београд – Никшић, 2009, 268–269.

3 *Ljetopis popa Dukljanina*, ed. V. Mošin, Matica hrvatska, Zagreb 1950.

затим у Драчу, па у манастиру Шин Ђон код Елбасана у Албанији, а данас се чувају у Саборној православној цркви у Тирани.

У дјелу византијског историчара Јована Скилице Кратка историја, у поглављу које третира ратовање бугарског цара Самуила са византијским царем Василијем II (976–1025), говори се о Јовану Владимиру. Византијски писац Јован Скилица, који је стварао у другој половини XI вијека, описује Владимира као човјека правичног, мирољубивог и пуног врлине. Скилично дјело касније је допунио Михаило, епископ Деволски (1118).⁴ Исправке и допуне епископа из Деволла, међу којима се бар десетак односи на кнеза Владимира и његово окружење, веома су поуздан историјски извор чија валидност ниједном није доведена у питање.⁵

Веома важан извор о Св. Јовану Владимиру је кратак и готово неупадљив, али веома важан извор, а то је Синодик бугарског цара Борила из 1211. године. То је црквена служба која се служи једном годишње, прве недеље великог поста, у недељу православља. Међу заштитницима православља нашли су се и бугарски владари, прво Михајло (Борис), који је у IX вијеку први покрштен, а затим низ владара првог бугарског и Самуиловог царства, међу које је уврштен и кнез Владимир, тачно по хронолошком реду – после Самуила и његовог сина Гаврила Радомира, а прије Јована Владислава и његове жене Марије. Сачувана су два рукописа Бориловог синодика написана у бугарској редакцији старословенског језика, Палаузов с краја XIV вијека и Дринов с почетка XVII вијека. Оба се чувају у националној библиотеци у Софији.⁶

Најстарији доказ црквеног прослављања Св. Јована Владимира је литургијски минеј (мјесецослов) на старословенском језику, настао у Охридској дијецези. Рукопис се датира на размеђе XIII–XIV вијека, али сигурно потиче од ранијег оригинала. Састављен је помијешаним српско-бугарским правописом и у њему је 22. мај обиљежен као светитељева слава.⁷ Чува се у Русији, у колекцији Веркович, као најстарији пра-

вославни црквени документ посвећен дукљанском владару светитељу. Уједно, то је и најстарији сачувани писани извор у коме се испред његовог народнога имена Владимир појављује хришћанско име Јован⁸ Ὁ ἉΓ. ΠΡ. ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ.

Важан извор су и три ктиторска натписа посвећена Св. Јовану Владимиру, на српскословенском, грчком и латинском језику, из манастира Шин Ђон (Свети Јован) у Албанији, гдје су се донедавно налазиле светитељеве мошти.

Ови натписи, које је приликом обнове манастира (1381–1383), изнад јужног портала уклесао албански господар Карло Топија, свједоче да је дукљански кнез крајем XIV века у православној цркви био признат као светитељ.⁹ Грчки натпис гласи: „Да се зна како је овај храм сасвим, од темеља до темеља, био срушен од земљотреса, у време кад је над свом земљом арбанаском господовао превисоки и први Карло Топија, крвни рођак краља Француске. И он сазидва пречасни овај храм Св. Јована Владимира, и подиже га од основа до врха, ради вере и из тог срца. Од Христовог рођења до подигнућа храма године 1381, а од рођења света 6890. А господства Топијина године 22, индикта 5, сунчаног круга 1-ог, месечног 12-ог, а подиже се храм, што га гледаш, већи од онога што је био пређе“. Српски натпис гласи:

„Сију свету цркву Св. Јована Владимира створи Карло Топија, господар рабански у 22. лето господства својега и сврши ју у лето 24. господства својега“. Латински натпис гласи: „Године 1381. од рођења нашег господина Исуса Христа, индикта V, владар Албаније, превисоки господар Карло Топија, француског порекла, године XXII господства свога, и пресветли његов син, прворођени господар Ђорђе, подижу ову цркву.“¹⁰

Као извор о Св. Јовану Владимиру важно је помена и казивање византијског писца Кедрена о дукљанском владару.¹¹

Осим поменутих извора битне су и службе посвећене Св. Јовану Владимиру. Прва служба на грчком језику је из 1690. године. Штампана је Јован Папа у Венецији, а приредио китајски, а каснији драчки митрополит Козма; служба је касније штампана у Москопољу (1741) о трошку манастира Св. Наума; у Венецији је штампано Гликино издање (1774), прештампано поново у Венецији (1858). Хиландарски монаси штампали су 1802.

4 Јован Скилица, др. пол. XI в., описао је период у историји Византијског царства од 811. до 1057. године. Г. Острогорски – Ф. Баришић, Византијски извори за историју народа Југославије, III, Београд 1966, 51–54. Б. Прокић, Јован Скилица као најстарији извор за историју Македонских Словена, Глас СКА, 84, Београд 1910, 108–109.

5 Срђан Пириватрић, Самуилова држава – обим и карактер, Византолошки институт, Београд 1997, 81.

6 Борилов Синодик, И. Божилов, А. Торманова, И. Биларски (прпр.), Софија 2010, 150, 1–5.

7 Борис Флора, Анатолиј Турилов, Сергей Иванов, Судьбы кирилло-мефодиевской традиции после Кирилла и Мефодия, Алетейя, Санкт Петербург 2000, 136.

8 Giakoumis Konstantinos, Saint John Vladimir and the western most dominions of tzar Samuel, South eastern Europe in the second half of 10th – beginning of 11th century, Бугарска академија наука, Софија 2015, 608, 610 (слика 1).

9 С. Новаковић, Први основи словенске књижевности, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2002. (репринт из 1893), 226–227.

10 С. Новаковић, Први основи словенске књижевности, 226–227.

11 Kedrénos, G. – J. Skylitzēs, Priredio Immanuele Bekkero, Bonnae 1838.

године у Венецији Службу Светом Јовану Владимиру о трошку тршћанског трговца Теодора Мекиша, а ову службу унио је у Србљак 1861. године београдски митрополит Михаило¹². Житије је поново штампано у Сремским Карловцима 1925. године.

Кир (господин) Јован Папа, богати грађанин Елбасана, најзаслужнији је што је Аколутија, грчко Житије Светог Јована Владимира, 1690. угледала свјетлост дана. У оквиру ње је штампано и кратко житије (помен) светитељу, такође Козмино дјело. Рукопис је штампао у Венецији, а на другој страни натписног листа Аколутије налази се портрет Св. Јована Владимира рађен у бакрорезу. Светитељ је приказан до испод појаса како држи крст са двије пречаге, горњом краћом а доњом дужом, док му је хаљина окићена крупним драгим камењем, око којег је бисер унакрст. Одсјечена глава на тањиру је гологлава, а круна је проста с обичним нацртима љиљана. То је, колико се зна, најстарији сачувани портрет Св. Јована Владимира.¹³

Студија српског историчара Стојана Новаковића (1842-1915) Први основи словенске књижевности међу

балканским Словенима поставила је чврст темељ за сва даља истраживања посвећена овом светитељу. Новаковић је своје дјело написао 1893. године и у њему је на научној основи дао преглед историје јужних Словена од VII до XI вијека.¹⁴ Новаковић је детаљно обрадио Елбасанске штампане легенде које су преточене у грчко Козмино житије. У овом Житију стоји да је византијски цар Василије II (Порфирогенит) повео рат против Владимировог таста бугарског цара Самуила, који је живио у Охриду, и његових сродника Мојсија и Давида. Византинци су поразили Бугаре и почели да продиру у унутрашњост њихових земаља све до града Охрида и у земље Јована Владимира: Далмацију, Арбанију, Срем и Илирик. Али, како стоји у Житију, због снажне војске Јована Владимира, његове храбрости и благочастивости Божје, растурила се војска византијског цара Василија II. Византијска војска је побијеђена такође и због неприлика које је имала од стране Владимирове војске у планинама „Кераунских Висова“ (планине Акрокераунске на југу од Валоне покрај мора) и морала је одступити.¹⁵ Житије Владимирове из 1690. нема ничега заједничког са Дукљаниновом верзијом и само показује да је много прије 1690. оно било загуљено.

12 Београдски митрополит Михаило 1861. унио је у Србљак службу и Житије Св. Јована Владимира и тим чином је Св. Јован Владимир званично уврштен у светитеље српске православне цркве, в. Руварац, О св. Јовану Владимиру – исторично књижевна цртица, Земун 1892, 9; Новаковић, Први основи словенске књижевности, 244.

13 Цветан Грозданов, Јован Владимир и представе седмочисленика у македонској уметности XVIII–XIX века, Зборник за ликовне уметности Матице српске, бр. 20, 1984, 230.

14 Последње три главе студије посвећене су светитељу: „Свети Јован Владимир и књижевно стање у Зети X и XI вијека“, „Легендарна предања о Светом Јовану Владимиру“ и „Елбасанске штампане легенде и служба Светом Јовану Владимиру“. Стојан Новаковић је у потпуности сагледао живот Св. Јована Владимира и легенду која га је пратила, в. С. Новаковић, Први основи словенске књижевности, 182–284.

15 С. Новаковић, Први основи словенске књижевности, 261.

Није риједак случај у историји наших простора да су мухамеданци тражили да се врате вјери праједовској. Ако су ислам примили под присилом, повратак у првобитну вјеру је био по сопственој вољи, без икакве присиле, уцјене, мита или осталих разлога због којих су први пут примили ислам.

Разлози због којих су прво примили ислам, а затим тражили повратак у Православље, описивали су они сами у молбама митрополиту др Гаврилу Дожићу, које се налазе у архиви Митрополије Црногорско-приморске. Занимљиво је да је то било у периоду између два рата када су вјерске прилике биле најстабилније, а још занимљивије је то што су изабране молбе из Шаховића, мјеста гдје су наши људи били оптужени за егзодус муслиманског живља 1924. О шаховићком сукобу писао је и М. Ђилас у својој Бесудној земљи, али и Ш. Раствојер говори о шаховићком „геноциду“, као и да након тога у Шаховићима и вранешкој долини није било муслиманског живља јер су побијени и протјерани.

Међутим, упркос том ставу наилазимо на муслиманске породице на том подручју чији чланови траже да се приме у окриље православне цркве. Молбе за присаједињење су многобројне, али због дужине текста ограничаћемо се само на неколико њих.

Турко Дрпљанин из села Потрка, општина Шаховићи, дана 21. 12. 1931. бр акта 250, пише митрополиту Гаврилу и тражи да се врати у Православље јер су његов и прајед и чукундјед били православни. У наставку писма говори о разлозима који су његовог дједа натјерали да прими ислам и пише сљедеће: „Пошто су моји претци прајед и чукундјед били источно православне вјере хришћанске, а примили су Мухамеданску вјеру услед тешких зулума јаничарске хорде, услед великих мука и патњи, када је наш народ био мучен и гоњен и убијан на сваком мјесту. Када су дјеца одвођена од родитеља, у историји српског народа познатом као Данак у крви, то ми је посљедња жеља у мојем животу да се вратим матици мојих предака и да примим хришћанску вјеру. Пошто у мени тече крв мојих предака који су били хришћани, то и ја желим да будем што и они и ово чиним од драге воље без ичијег нагона и заклињем се Вишњем Богу да ћу остати доследан Вере Христове до краја мога живота.“ У осталим актима који су у вези са овим предметом доставља се биографија Турка Дрпљанина, као и потврда од

надлежног архијерејског намјесника, свештеника Цветка Поповића и начелника среза, Јована Милошевића, који гарантују да је подносилац молбе законити син муслиманских родитеља Дрпљанин Идриза и мајке Фатиме, рођене Каљић, да рођен 3. марта 1910. у Познановићима.

Године 1933, 3. марта, члан црквеног суда Н. Марковић, по налогу митрополита Дожића, јавља да се Турко Дрпљанин може присајединити Православној цркви и у одговору на акт отписује сљедеће: „дајемо благослов и одобрење надлежном пароху да молитеља Турка светом тајном крштења и по утврђеном канонском чину присаједини Светој Православној цркви, пошто се дотични претходно упуту у вјерске истине Православља.

Назиф Каљић, из села Обод, општина Шаховићи, стар 22 године, се обраћа архијерејском намјесништву,

16. новембра 1932, са молбом да га поврате у Православну вјеру, јер су његови преци под присилом примили ислам, а он својевољно жели да се врати оној вјеру у којој су његови били од старина.

Пошто је црквени суд утврдио идентитет Каљићев, његове године, имање и остале појединости, молилац је добио благослов да се крсти по православном обреду.

Бајрам Мекић,

тежак из Равне Ријеке, такође, тражи да се врати вјери праједовској, у акту из 19. јуна 1933. Разлог због којег Мекић жели да се крсти јесте планирани брак са православком и у молби каже: „Како је за мене дошла, ево има већ два мјесеца, Божана Влаовић, српске православне вјере из Лепенца – ради заједничког, брачног живота са мном, то молим да ме изволите примити у крило Православне Вјере. И прије овога симпатисао сам православну вјеру, али ми се сада дала прилика да је остварим. Ову своју молбу приносим по својој вољи, без икаквог присиљавања.“ Бајрам Мекић је рођен 25. децембра 1902, у селу Кула Мекића, код Мојковца. Мекић добија благослов за крштење под условом да се упозна са учењем Православне цркве.

Број молби за повратак у православну вјеру од стране мухамеданаца из Шаховићке, бјелопољске, равноречке, мојковачке, беранске и др. општина Црне Горе није занемарљив, али је процес присаједињења био темељан са свим испитима који су за то били потребни, па се самим тим дешавало да неке молбе буду и одбијене од стране црквеног суда и тадашњег митрополита др Гаврила Дожића.

Повратак у вјеру праједовску

Смиља Влаовић

Братска помоћ руском народу

Протојереј **Слободан-Бобан Јокић**

У овом и у наредном броју објавићемо четири документа и једну молитву. У овом броју објављујемо три документа који говоре о служењу молебана и прикупљању помоћи у црквама и манастирима у Црној Гори за руски народ и Руску Цркву које је задесило велико страдање послје Октобарске револуције (1917), грађанског рата (1917-1923) и велике суше и глади (1920-1921), док у следећем броју објављујемо документ из 1930. и молитву за спасење руског народа и Руске Цркве који се налазио под великом репресијом и немилосрдним прогоном у бољшевичком Совјетском Савезу.

Велики руски грађански рат који се водио између Бијелих-монархиста и Црвених-комуниста/бољшевика довешће до тога да је Русија била опустошена и у рушевинама и скоро уништена. Рат и глад су однијели око 15 (по неким истраживањима и 20) милиона жртава. Поред тога око два милиона Руса је заувјек емигрирало из Русије пред бољшевичким репресијама.

Документа које објављујемо још једном ће потврдити велику и нераскидиву везаност српског и руског народа и потврдити вјековну везу Русије и Црне Горе. Страдање руског народа које многи пореде са страдањем хришћана у Римској империји до Миланског едикта 313. и Руске Православне Цркве ће се наставити на најбруталнији начин у совјетској Русији.

Српска Црква и српски народ у Црној Гори нијесу могли остати глуви и ниједи на ово страдање „цијењећи незаборавне заслуге и обилате помоћи, које је свагда велики и братски Руски Народ чинио нашем

народу и нашој Цркви“. Велика везаност за Русију како у црквеном тако и у политичко-националном смислу, није довођена никада у питање још од успостављања званичних руско-црногорских односа 1711. (Данашњи неки покушаји званичне власти у Црној Гори да наруше ову везу не налазе своје упориште у народу и надамо се да ће брзо нестати.)

Руска Православна Црква свакако је имала посебну улогу. Много је примјера ових братских и искрених односа. Навешћемо само неке. Још од митрополита Данила Црна Гора прима сталне годишње субвенције (500 рубаља), а осим њих добија огромну помоћ у црквеним сасудима, одеждама а нарочито богослужбеним књигама како од руског двора тако и од Руске Цркве. За кратко вријеме књиге добијене из Русије ће чинити већину књишког фонда цркава и манастира у Црној Гори. Митрополит Сава који је био искрено одан Русији „по вјери и завјету свог стрица“ Данила, прво је писао митрополиту московском Платону и тражио помоћ приликом укидања Пећке Патријаршије 1766, молећи га да „заступа нас код Порте, што Греци не би мијешали се у србски национ“. И поред повремених захлађења односа везаност Црне Горе за Русију је била огромна као што је била огромна и помоћ која је стизала из Русије у Црну Гору. Свети Петар Цетињски ће завршити свој тестамент позивом и клетвом на вјерност Русији. Осим тога, од Петра Другог Црногорско-приморски митрополити ће се хиротонисати у Русији, а Свето миро и Антиминсе за потребе цркава шаље Синод Руске Цркве. У више наврата руски цар допушта да се се по цијелој Русији прикупљају прилози за цркве

у Црној Гори. Један број младића ће се школовати у Русији у богословским, иконописачким и војним школама о трошку руске владе. Тако ће бити све до горе поменутих догађаја.

У документу из 1919. Конзисторија заповиједа да се у Црној Гори у Црквама и манастирима чита молелствије са молитвом за спасење руског народа који се налазио услед великог грађанског рата. Ово молелствије се имало читати у недјељне и празничне дане дужи период.

Други документ из 1921. је о прикупљању помоћи руским монасима на Светој Гори. Светогорски руски монаси услед велике глади која их је задесила обратили су се за помоћ. Митрополит наглашава да се овај распис не схвата као препорука већ као наредба.

Трећи документ из 1922. се такође тиче прикупљања помоћи у црквама и манастирима за руски народ на молбу Руског патријарха Тихона коју је упутио свим Православним Црквама. Свештенство и монаштво је било у обавези да за вријеме богослужења позове вјерни народ да се одазове овој молби и да прикупа помоћ у складу са могућностима.

Документ 1

Конзисторија никшићка

Број 600

Никшић 28-VI/11-VII, 1919 год.

Хитно

Пречасном Протојереју

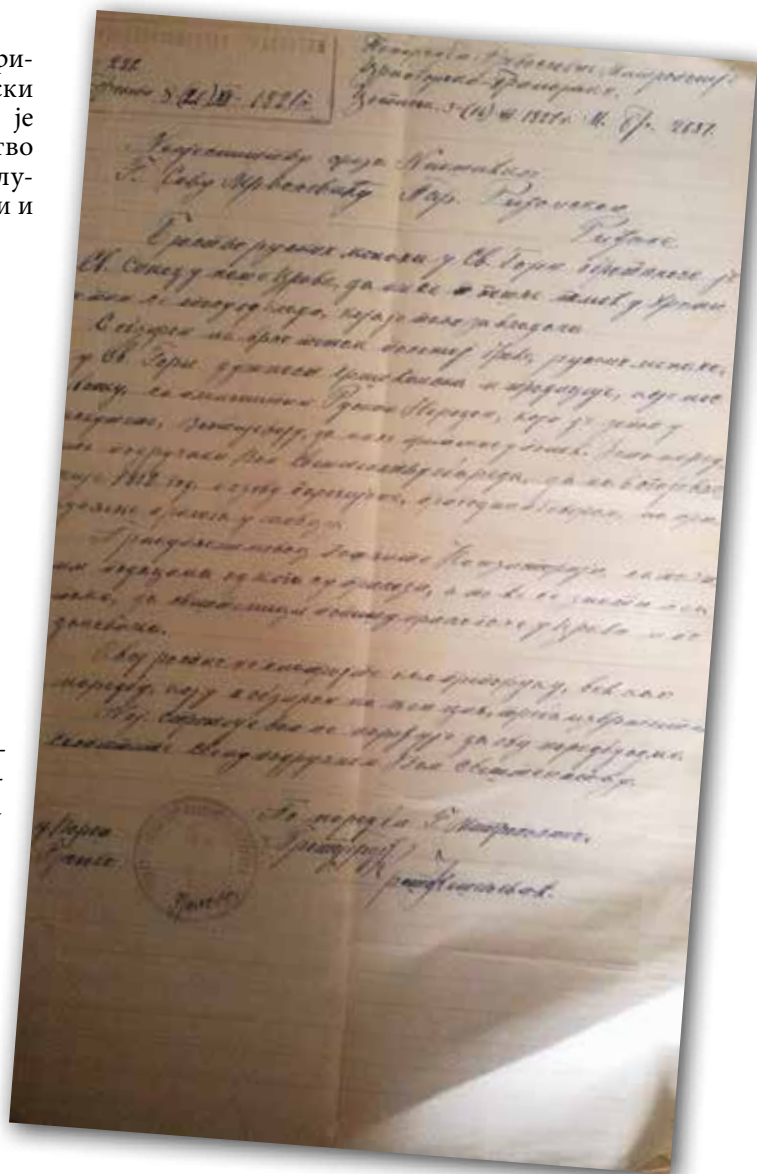
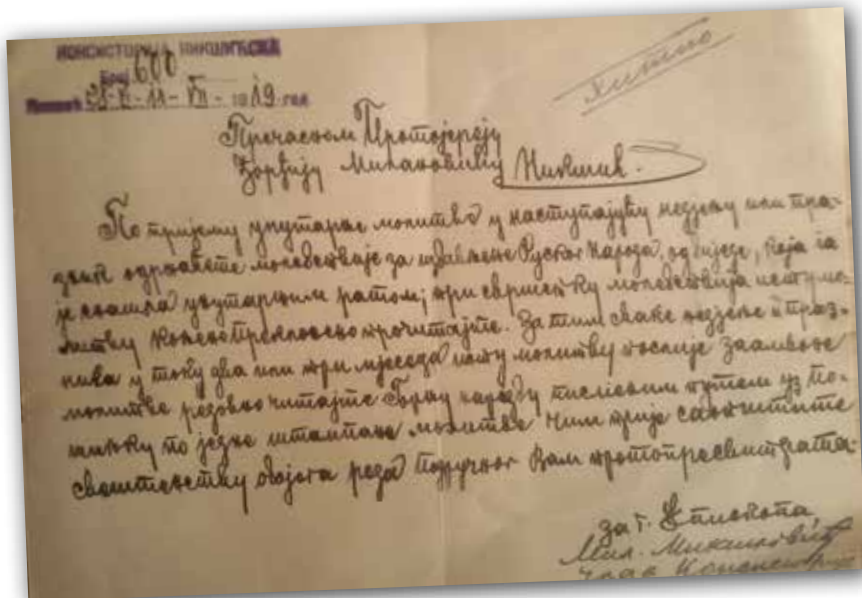
Ђорђију Милановићу

По пријему унутарње молитве у наступајућу недјељу или празник одржаћете молелствије за избављење Руског народа, од биједи, која га је снашла унутарњим ратом; при свршетку молелствија исту молитву кољенопреклоњено прочитајте. За тим сваке недјеље и празника у току два или три мјесеца исту молитву послје заамвоне молитве редовно читајте. Горњу наредбу писменим путем уз пошиљку по једне штампане молитве чим прије саопштите свештенству обојега реда подручног Вам протопрезвитеријата.

за г. Епископа

Мил. Михаиловић

члан Конзисторије

Документ 2

Протопрезвителијат Граховски
Бр. 227
Грахово 8-(21) XII- 1921 г.

По наредби Православне Митрополије
Црногорско- приморске
Цетиње 3- (16)- XII 1921 г. М. Бр. 2637

Намјесништву среза Никшићког
г. Саву Мрвошевићу Пар. Риђанском
Риђане

Братство руских монаха у Св. Гори обратило се је Св. Синоду наше Цркве, да им се пошаље помоћ у храми и тим се спасу од глади, која је тамо завладала.

С обзиром на врло тежак положај браће, руских монаха у Св. Гори дужност хришћанска и традиције које нас вежу са племенитим Руским народом, који је запао у искушење, захтијевају, да им се притекне у помоћ. Зато наредите подручном Вам Свештенству оба реда, да на Богојављеније 1922. год. позову парохијане, пригодним говором, на прикупљање прилога у новцу.

Прикупљени новац пошаљите Конзисторији, са тачним подацима од кога су прилози, а то ће се знати тек тако, да свештеници напишу прилогаче у Цркви и по домовима.

Овај распис не сматрајте као препоруку, већ као наредбу, коју с обзиром на њен циљ, треба извршити. Најстрожије вам се наређује да ову наредбу одма саопштите свему подручном Вам Свештенству.

У Вароши
Грахово
По нареби Г. Митрополита

Протојереј
Крсто Кешељевић

Документ 3

Православна Митрополија
Црногорско- Приморска
М. Бр. 41.
27. јануара (9.2) 1922
Цетиње

Окружним Протојерејима
и Среским Намјесницима

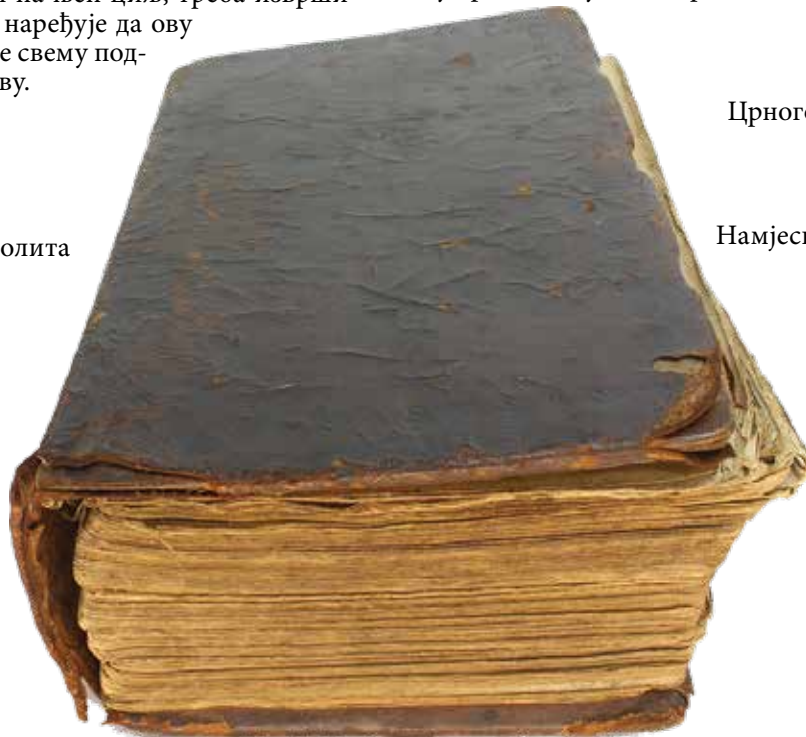
Св. Архијерејски Синод Актом својим од 30. новем. пр. год. Бр. 1248. доставља апел Његове Светости Патријарха Руског ТИХОНА, који моли све православне Цркве, да предузму прикупљање добровољних прилога и помоћи Руском Народу, који у огромним масама умире од глади.

Цијенећи незаборавне заслуге и обилате помоћи, које је свагда велики и братски Руски Народ чинио нашем народу и нашој Цркви, наша света дужност налаже, да се одазовемо горњем апелу братске Русије, која данас у несрећама плива и страда. Потребно је, ради бољег и бржег скупљања прилога, које наш народ неће ускратити у колико му његово сиромашно стање дозвољава, да се образује у окружним и среским варошима Одбори од угледних грађана и да се по могућству у ту сврху носе и тасови по храмовима.

Прикупљени новац треба слати Конзисторији на Цетиње, која ће га даље отправљати.

Препоручујемо Вам, да енергично настојите са подручним свештенством, да се наш Народ одазове апелу братског Руског Народа.

Митрополит
Црногорско- приморски
Гаврило
Намјеснику Мрвошевићу
Риђани

Игра живота

Жеђ; Јелена, жена које нема; Аска и вук – приповетке Ива Андрића

Р. Р. М. Риђанин

Овде није реч о Андрићу и његовим приповеткама из разлога да се нађе њихова међусобна повезаност, нити да се истиче њихова вредност. О њиховој повезаности могли би говорити и обични школарци, а учени критичари би лако нашли безброј линија за спајање, или, раздвајање. Тумачења је до сада било у обиљу, но, изостаје нешто што није тумачење, већ, нешто на шта би могле да нас упућују неизговорене речи Ива Андрића у овим приповеткама: Жеђ; Јелена, жена које нема; Аска и вук. Данас кад се човек обрео у једносмерној улици глобализованог декрета, у стисци тежој од најтеже до сада у историји, питања се са зебњом умножавају, као и бојазан да тунел нема излаза. Претња више није производ маште, незнања, заблуде, или, силе, претња је реализована уништењем одређеног броја цивилизацијских тековина какве су слобода кретања човека и робе. Отворени су коридори из којих се не може никуда. Данас су државе и народи на удару незајажљиве звери која немилосрдно руши, санкционише, расипа и разноси оно што је вековима стварано (Ирак, Сирија, Србија, Авганистан, Тунис, Руанда...). Слобода човека све више је апстракција, или, неизвесан ризик како појединца, тако и народа и држава. Одређене снаге с бичем хрле да сатерају човека и државе у торове. А шта би било тада ако би им то успело? Уверен сам да су ово знаци новог, неизвеснога иза обрушавања охолих у судару са мирним, радним, умним, и, надасве, јаким умом људи који су увек, те и сада ће отворити врата тога новог. Цивилизацијски гледано, новог простора за благодатно остварење човека као украса природе у којој се обрео не својом вољом.

Када је Андрић писао Жеђ за леђима му је била, у историји, у прошлости, Аустроугарска сила која је

окупирала већ измрцварену БиХ турским системом обезбужене српске и друге раје. Нова сила и окрутност родила је побуну у појединцима и групама људи. Побуну организују хајдуци. Да би била сигурна, држава појачава силу снажном службом жандарма. У малом месту Соколац формирана је касарна, стиже командир са лепом и нежном младом женом. Његов је задатак да обезглави и разбије побуну. Иза њега је организована машинерија, пред њим рањени одметник Лазар Зеленовић. Командир из дана у дан иде у лов на одметнике. Одметници остављају голе жандарме и кржаве трагове за собом на путевима беспућа. Потера је све бројнија и жешћа. Командир жандарма је с потером и у кући, и у сну. Једна свирепост сустиже другу. Хајдук је најзад окован. С букагијама у подруму, морен раном и жеђу да ода дружину. Сву ноћ вапи у врућици за кап воде. Али, узалуд. Милости нема нити од силника, нити од издајника који се сили ставио на услузи и ревносно стражи над окованим братом.

Та линија силе и поништавања човека у човеку, било кроз гониоца да се манифестује, или, кроз лик одметника, само су две линије зла са истим учинком. Зло надраста зло, а свет тече кроз тунел без наговештаја излаза.

Личност која у себи сагледава исходите зла и учинак јесте отелотворена у младој жени која се обрела у дивљини, у својој најлепшој младости, у своје бићу које чежњом и љубављу трага за излазом. Она својим телом лепоте и мислима којима уравнива гоњеног с гоничима, тражи излаза из ноћи без свитања, ослобађања од звоњаве јаука којим је васцели свет заражен и претворен у пустињу. Њени дечји страхови су се обистинили. Тад је у машти видела и чула неке крике претње. Осегила страх и зебњу. Ово што живи открива јој свет сасвим реалним, суровијим од маште. Свиреп-

пост потире свирепост. Жеђ потире жеђ. Мрак потире мрак. Нада наду. Једини зрачак наде жижи у дну свести жене која је на стражи будна у дну кревета где чека јутро без јутра. Подно ногу супруга, истрајнога гонича који мирно сања након успешне ловине, и, на глави хајдука који мре од жеђи и ране у подруму.

Дан гаси реалност. Рука одморна, успехом опијена, подиже се жени на раме. Без њене воље савија њено тело под своје. Свакодневица гаси тај свет у свести жене пробуђен. Ток обичности и лагоде надјачава њену зебњу.

Жена је у овој причи лепота осуђена на усамљеност, на чежњу, она је носилац те праве жеђи за слободом. За срећом. У њој је нада и љубав за потонућа гоњених и гонича. У њој је свет св т. У њој је божанског била ритам. Ритам светлости на крају тунела. Ритам слутње. Узалудне жеље да се супротстави том свакодневном, апсурдном току гонича и гоњених који расте. Надима се зло и плави потајно поре живота. Узалуд су упозорења мудрих. Охоли се не осврћу.

А, ко данас покушава да нађе тај жижак у себи који светли на излазу из тунела којим идемо? Наравно да има тих гласова, но, охолост их исмева.

Ма колико да изгледа да је сила затворила све излазе, свет није у безизлазу. Безброј је путева који се нуде. Потребно је имати у виду да свет није подељен на силнике и робље. Свет је много шири и лепши. И кад се обрушава свет светом, и тад се рађа нови хоризонт. Пред новим смо хоризонтом. Узалуд је очи затварати.

Јелена, жена које нема отвара сасвим други хоризонт. Кога то будна буди Јелена, жена које нема? Довољно је лупкање окна прозорског. Неодређени глас. Покрет сенке. И, она је ту.

Ко је сигуран у њен долазак? Сигуран у долазак оне, које нема?

Она се осмехне из изненадног сунчева зрака. Она је пупољак безбрижности. Осмејак сна. Кикот младости. И ево је где лежи на стварима спремљеним за пут са зимовања. Привичење, или, она? Она!? Немогуће да је то био само огртач спао с чивилука на кофер!? Огртач обучен жељом. Чежњом.

Силином мушке уобразиље она је из сенке устала. Она је ту. Она све чује. Види. Зна.

Кад светло распе мисли даљином и собу опусти, кревет претвори у гроб, сан у патњу – појави се њена влас на коферу. Нада учврсти мушку мисао. Ипак је била!? Убеђен је наш водич кроз Јеленину нестварну стварност.

Јутрос се јавила у огледалу. Она је ту. Иза очних капака. У сенци његова тела. Да ли ће она нестати кад се његово тело сложи са земљом? Или ће светом будити живе? Снажне мушке мисли? Обилазиће прозоре живих, верује приповедач. Она је привиђење јаче и опасније од сваке опасности за нашег водича кроз ове несмућене заносе и варке. Долази брже од мисли. Лакше од сна. Сладоснија од сваке сладости. Савршенство силуетом и осмехом. Одједном је на каси. Плаћа и нестаје. Онда у узбурканој маси пред пуном двораном лебди и удаљава се. Потом, у белој хаљини, говори некоме нешто. Нестаје. Све ређе је има. Казује нам приповедач, путник брижан и сам. А његова глад и жеђ расту до безумља.

Јесен је донела потпун прекид њеног јављања. Бескрајну тугу. Избријана је из свих годишњих доба.

Је ли то праштање са лепотама света? Је ли то гашење света у човеку? Гашење мушкарца у мушкарцу? Где сунце жеље умире? У оку без сјаја живота, зар не!? Последњи пут се јавила у продавници крзна у Цариграду иза неке Гркиње и њенога супруга. Њена рука је нешто показивала и заувек нестала. Узалуд моћ и богатство. Узалуд пролеће и отворени прозори кућа. Узалуд путовања и потрага за писмима на портирницама хотела. Нема од ње гласа ни трага. А жеља јача од лудости и ишчекивања писма од оне које нема. Само да је не нестане у моме ишчекивању, теши се наш водич кроз овај сан без сна. Ако се угаси и то, онда, шта остаје у мушкарцу од мушкога знака? И, шта остане од живота у таквоме, угашеноме пориву за животом!? Тај хоризонт који се јавља у мушком оку држи човека човеком, и, истовремено, са слутњом његовога гашења, рађа зебњу од смрти тежом.

Приповетка Аска и вук се не налази у тому о деци у сабраним делима Иве Андрића. Она је уз друге приповетке објављивана. То и није приповетка о деци нити за децу. То је реч која нас уводи у овчији свет дешавања, али, зашто се баш тако изразио приповедач? Приповетка је настајала педесетих година када су просторима Југославије овчије коже биле скупље од човека. Многи заслужни, угледни, одани грађани својој домовини, остали су без свога ја, избачени су из свога гнезда, из куће, из породице, из радног окружења и ненадано су постали робијаши, непријатељи. А многи мучитељи мученика с којима су заједно тражили у човеку дно дна на Голом отоку, на Св. Гргуру и слично.

У то време родила је овца Аја своју мезимицу Аску. Склоп имена Аја, звучно и значењски, могућа је изведеница од заменице ја, па употреба у народу честе узречице аја којом се именује неодређеност и узалудност, може имати подтекст који води ка том тешком, вучјем времену где је човек био тиши и мањи од овце. Ово је само могуће виђење ауторовог избора имена у том времену у коме лиска пред лиском стрепи. Брат пред братом. Отац пред дететом.

Аска је млада, шиљеже, њу води, вуче неизвесност, лепота природе у њој и око ње. Она хоће у уметничку школу, балет је њен порив и жеља. Она успева. Она постаје балерина. Уметник и уметност не уме да се покрије стрепњом и да заћути.

У бићу Аске, у бити уметнице и уметности је истраживање, сусрет с непознатим, неизвесним. Тим путем стиже равно пред вука. Сама. Одрвенеле ноге. Глас прекинут. Вучје очи круже. Преливају се од радости. Сумња га води да осмотри тај изненадни поклон у шуми без сведока. Тај делић сумње у њему рађа снагу за покрет у играчици. Почине игра. Немогућа. То није балет. То је чудо. То је клупко живота и смрти. Сенка сумње у вуку, трачак наде у Аски, у уметници. У игри која се не сме зауставити. Која чудом настаје и траје.

Вучје очи у чуду пред сигурним залогјем оклевају, игра заводљиво расте, корак из корака ниче кад изгледа да ће се сручити немоћно тело играчице. Оне која је живот прегорела.

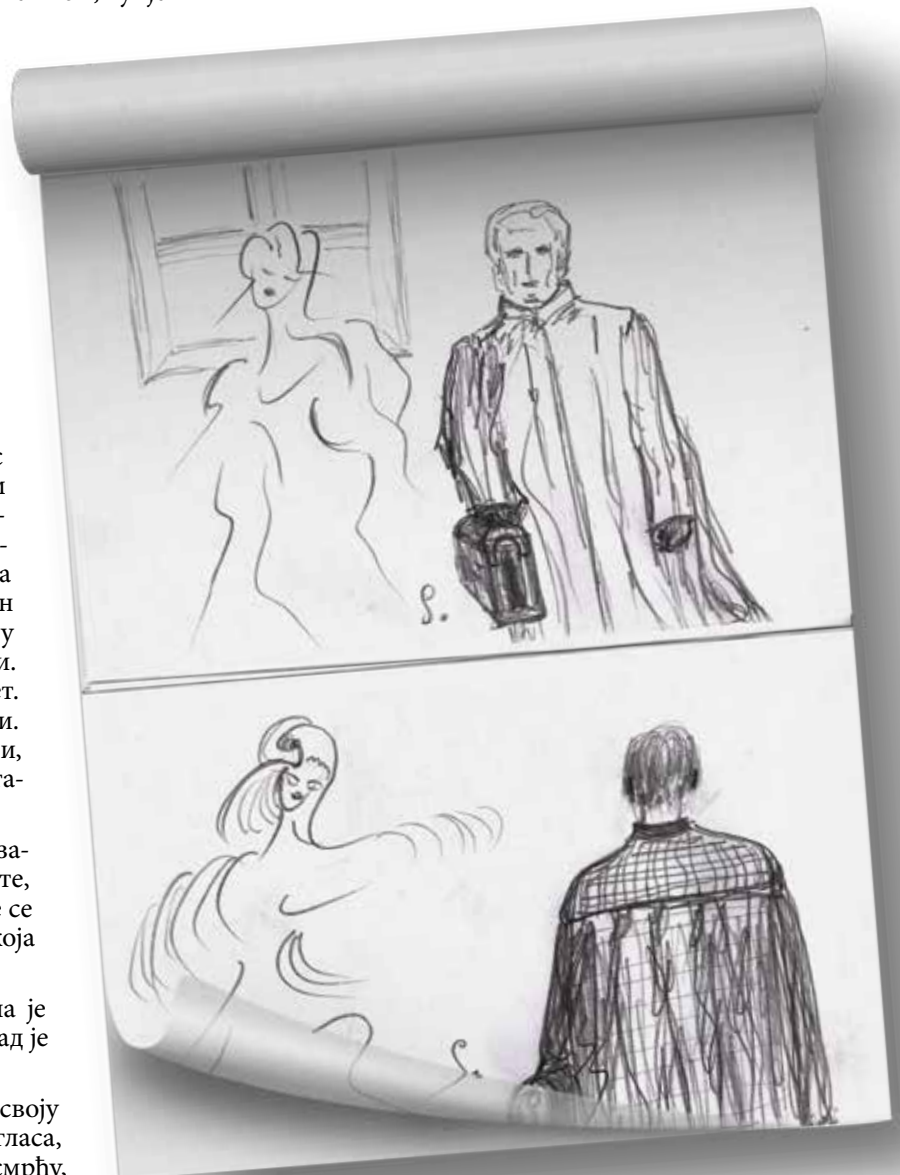
Када се огласио пуцањ у вука, пала је играчица. У несвест. Вук је докрајчен кад је откривен по крвавом трагу.

Аска је на сцену балета поставила своју животну причу, то је балет светског гласа, то је игра за живот, никако не игра са смрћу, како то критичари говоре, на шта нам скреће

пажњу казивач ове приче. На неки начин, причу увршава поента: И данас, после толико година, игра се тај њен чувени балет у ком уметност и воља за отпором побеђују свако зло, па и саму смрт.

Кад причу Аска и вук доведемо у контекст политичких збивања и свакодневне тортуре становништва, као и са невиђеним мучилиштима попут Голог отока, а, с друге стране, Андрићев животни пут кроз дипломатску службу у име земље која је истовремено наслеђена, опљачкана, оробљена и претворена у врсту сопственога поседа и казамата, онда, ова прича недвосмислено зрачи и открива с каквом је зебњом живео потоњи нобеловац Иво Андрић у тој земљи. Кад је он носио у себи овакав страх и зебњу, како ли је било онима који нису осетили близину и силу која се опире сили властодржаца, већ само режање звери пред собом!?

Каква је то земља у којој дан-данас овчији свет дешавања не извирује испод истога поклопца?

Свети Петар Други

Цетињски пустињак и Ловћенски тајновидац

Раде С. Булајић

Владар међу варварима, а варварин међу владарима.

Од оца Тома и мајке Иване.

Жеља ми бјеше стихове да пишем, звијезде да бројим, с плавом луном разговоре заповиједам.

Али Божија воља други план за мене је имала. Голбрадог ме у свештене одежде обукоше, жезло у руке метоше, митру на главу ставише.

Предодређен да успоставим ред. Да помирим непомирљиво. Да уредим неуређено. Да повежем неповезиво.

Посијах сјеме вјере, јединства, културе и писмености. Отворих врата крша и стијења мојег, горштака мојих ка свијету...

Одмора нема, а тијело трошно. Брига бреме, изналазим рјешења. За вјекове вјекова. За моју родну груду. У име предака и потомака.

Луча у мени, луча изнад мене. С висина Ловћена, изнад облака, земаљских брига, погледом милујем врхове Црне Горе. Сваки поглед – нови стих. Сваки удах – инспирација. Пјесник се са владиком сједињује. Виђење Тајне опчинило ми ум.

А душа ми у небо стреми. Да другујем са Савом, Милошем и Карађорђем, уз вјечно огњиште, без теготних окова физических. Да управљам добрим вјетровима и смирујем таласе немирних времена. Да чувам моју груду с небесних поља.

Подно ногу муње и громови. И море немирно. У мени и око мене.

Душа би да се растаје с владарем, владиком. Старјешином и спасиоцем. Са сердарима и главешинама. Са Турцима и потурицама. Са тијелом болесним и изнемоглим.

Збогом овоземаљско.

Конечно само пјесник и мислилац са Христом Господом. У вјекове вјекова. Амин.

Црногорска пародија Његош и Хитлер

Милутин Мићовић

Некад провале нека знања, као из подземља. Чудимо се како то прије нијесмо чули, како смо живјели не знајући за њих? Као да неко откључа неке подземне одаје, и изиђу духови пуни наopakих знања и наopakог надахнућа. Таква наopака знања и надахнућа множе се лако међу онима за које Његош каже – „пучина је стока једна грдна“.

Ево шта ми јуче исприча један чоек, који више није могао да издржи, да ми не каже: „Знаш ли да је учитељ Адолфа Хитлера био Петар Петровић Његош? Све то стоји детаљно описано у документарној студији Арбајга Кастродера, Његош и Хитлер. Књига је недавно изишла у Бечу, на неком црноморском језику. Језику, који је иначе предвиђен за откривање „скривених страна историје“. И код нас се негдје прије неколико година појавила слична књига, о скривеној страни наше црногорске историје, али ова књига од г. Кастродера, овлашћена је за откривање скривених страна свјетске историје“. Још ми то не би било ништа занимљиво, да ме не привуче један детаљ у његовим ријечима: „Хитлер је знао српски језик, и читао Горски вијенац у оригиналу. Можда је нашао баш на оно прво издање Горског вијенца, штампано у Бечу, 1847, у јерменском манастиру, баш негдје овијех дана“. Каже, „мали Адолф се играо у парку са српском дјецом, и тако научио српски језик. Адолф који је од малих ногу био чудак, одушевљавао се идејом моћи и владања. Досад се у политичким теоријама зуцкало, да је инспиратор Хитлера за његову натчовјечанску мисију, био Фридрих Ниче. Али у последње вријеме

та теорија пада, а добија на снази и убједљивости теорија, да је Хитлер за своју страст гажења других народа, као нижих, и штетних за велику идеју, инспирацију управо нашао у Горском вијенцу. Још додаје да је млади Адолф, спавао с Горским вијенцем испод јастука, и често плакао. Тако је и уснио знаменити сан, управо док се спремао на велико дјело. Наиме у сну му се јавио неки страшан човјек, анђеоло или ђаво, и показавши му знамење – кукасти крст, и рекао: „Овим ћеш знаком побједити!“ Он је схватио да му се јавио анђеоло његовог дјела, и да му је обећао царство. Кад је нашао у Горском вијенцу стихове: „Удри за крст за образ јуначки, ко год паше свијетло оружје, ко год чује срце у прсима, хулитеље имена Христова, да крстимо водом или крвљу...“, скоро да је полудио од одушевљења. Још кад је нашао стих: „Нека буде што бити не може...“, три дана је био шокиран екстазом, у којој је видио све будуће бојеве. Све што се касније десило у стварности, проливајући крв Европом, преживио је тада у запаљеној машти. Осјетио је у свом младом бићу, експлозив, ватру, која иште велико, бесмртно дјело. Љубио је свој Горски вијенац, и учио га напамет. Чак је учио да гусли и да пјева уз гусле Његоша, наравно у свом германско-ратничком духу и ритму.

Његови таленти за сликарство, музику, поезију, у музици Горског вијенца, у његовим сликама („Видим страшне жртве на гомиле, пред олтаром цркве и племена. Чујем лелек што горе пролама..“, производиле су у њему чудо. На стих: „Нек про-

поје пјесна од ужаса“, скакао је и набадао се на голи мач, извикујући германске ратне пјесме.

Аутор поменуте научно фантастичне студије, господин Арбајт Кастродер, каже да је Хитлер у забиљешкама оставио само алузије, да је његова књига „Моја борба“ у ствари инспирисана Горским вијенцем. Није хтио директно да каже, јер је сматрао српски народ нижим, али и да га треба учинити још нижим и непостојећим. Сметале су му снажне личности из српског народа, али се Његошу дивио и сањао га, призивајући духове.

Препоручујем да се чита књига Арбајта Кастродера, јер је њен смисао, практично експлодирао на нашој убојој васељени, а нарочито у Црној нам Гори, од Мостара, Плава до Амана. Наравно највише код оних који не читају књиге, него само слушају своје вјерске фанатике. Није сад важно што та књига нема никакве везе с реалношћу, али та књига производи реалност, и то врло жестоку. И то је мјерило њене вриједности, каже ми запјенушани Мародер Кастрати.

Враћајући се једног лијепог дана с Дурмитора, послјије дужег скијања и опијајућег сунца, спуштајући се доље, ка нашој касоби, застанем на малом тргу градића Звјерињак. Не излазим из мерцедеса, а сакривен црним дебелим наочарима, гледам призор. На једном великом панелу пише: Мултинационална Црна Гора, на другом, велика слика Његошева, искрижана црним тушем, а на глави му трнов вијенац. Поред, једна велика лутка Његошева, тек нешто личи. А на позорници нека гужва, гу-

рање, гушање, туча и кривњава. Све једни друге бију даскама од иверице, моткама, сјекирама, кочевима, метлама по глави, вежу једни друге бодљикавом жицом. А један крупан и подземни глас из микрофона пробија уши: „Ово је слика мржње коју је произвео Његош у Црној Гори. Ово је слика међусобне истраге, ћерања и убијања, распињања и анатемисања. Све нам је ово смислио Његош“. Онда узму касапске ножеве, колчеве, косе, мотике и раонике, па по оној Његошевој лутки. „Е добро си нам дошао да нам све платиш. Нијеси ти само крив за ову нашу мржњу и нетрпељивост у Црној Гори, крив си за све ратове и истраге од постанка свијетааа, крвниче свега људскогаа...“

Одем, сједнем кући да се одмарам, упалим ТВ ЦГ, и видим – прича се наставља...

ДУКЉАНИ И БОШЊАЦИ

Црногорска држава живи на инфузији бошњачке „политичке милости“. (Нијесам стручњак за тај етнос, откад су постали то. Да ли су сви Бошњаци и муслимани, и да ли можда муслимани етнички могу бити Срби или Црногорци? – не знам. Све је то код мене на нивоу претпоставки и интуиције. Дакле, могао бих о том да размишљам логично, али знам да логичко размишљање не хвата довољно реалност. Тако, остављам те проблеме њиховим увјерењима.

Тај ме проблем посредно заинтересовао, јер видим да је Његош тај етнос непосредно заинтересовао. Њихови челници кажу и да им је и име дао, а они се сад окренули против имена Његошевог. „Зар ишта боље може осликати њихов психички профил“, каже ми један човјек. Слиједећи том психолошком комплексу, – није их заинтересовао Његош – пјесник, него Његош, „ратни идеолог“.

Зуцкало се јошу у Хагу, на суђењу српским лидерима због „великосрпске идеје“ да су били инспирисани Његошем. Расположење Хашког трибунала према српским лидерима, сводило се на расположење према Његошу, који је за ту прилику сведен и преведен као екстреман примјер „геноцидног пјесника“. Они нијесу ни покушали да проблематизују неодрживост синтагме – „геноцидан пјесник“, јер су се ослонили на то, да ју је баш тако формулисао један уважени професор, Србин, – кандидат за Хашки суд, који се у међувремену из голог страха превјерио и почео да служи окупатору.

Као што је већ познато из књиге Арбајта Кастродера, – „први који је Његоша подигао до свог пакленог неба (и спустио до небеског пакла“ нацифашистичке идеологије, био је Адолф Хитлер, велики обожаваалац ловћенског Прометеја. Адолф је први и превео, „велика мјеста“ из Горског вијенца, намјерно занемарујући цјелину дјела, која би им одузела једнозначност и милитантност истргнутих мјеста. „Цјелина није за ратнике“, говорио је Адолф – „свијет треба прво са страшћу разорити, па га онда створити по својој представи, макар се она родила у паклу“. И књиге треба разорити које говоре о цјелини божанског свијета, и само узети запаљиве фрагменте, који могу потом цијелу књигу разорити. Таква истргнута мјеста из Горског вијенца, као што је већ познато, за њега су била есенцијална основа

ратног надахнућа. У паклу своје последње ноћи, у подруму Рајстага, Хитлер је сазнао да се огријешо о Горски вијенац, али „без тог огрешења, не би могли створити овако славни пакао“, биле су његове последње ријечи.

Случај је хтио да су Хитлерове криптограме (забиљешке из подземља) докопали фундаменталисти разних вјера, а с њима и „главна мјеста“ из Горског вијенца.

Како се у преводима увијек деформише основни смисао оригинала, а посебно ако преводиоци имају „сопствену намјеру“, то можемо само претпоставити шта се десило са Његошевим стиховима, у преводу милитантних фундаменталиста који већ војују по цијелом свијету. Вјерски фанатици, иако су ослоњени на своје „свете књиге“ (па била то Тора, Библија или Куран), немају тако експлицитна мјеста „светог ратовања“ као она истргнута из Горског вијенца.

Причали су ми ратници који иду из Босне, Албаније и Косова на Блиски исток да се напроливају крви, како су преведени Његошеви стихови исписани на шаторским крилима, тенковима, минобацачима, топовима. Фанатици се умотају у шаторско крило, на којем је исписано: „У ад ми се свијет претворио, а сви људи паклени духови...“ и натоваре камион експлозивом и улете на тргове и станице, дижући у ваздух и себе и народне масе, јер су све то „паклени духови“. Сад се зна, прича ми један, да је на авионима који су разорили куле у Њујорку 2011, био исписан Његошев стих, у арапском преводу: „Нек пропоје пјесна од ужаса“.

Сад се та фанатична прича доваљала у својој хиперболи до Црне Горе као до своје последње станице, гдје ће да „дотуче њен смисао“, и наравно „смисао Његошевог дјела“. Спремно је све за ту катастрофу, јер ова антиисторијска и антињегошевска (дукљанска) Црна Гора, тај разорни програм је уградила у своју скору будућност, проглашавајући Његоша „српским митоманом и геноцидним пјесником“. А како би се то могло ефикасније остварити него наопако преведеним и наопако протумаченим Његошевим стиховима, „које њени домороци још увијек знају напамет, не разликујући их од сопственог живота“. Такав (не)смисао се долива и кроз „државотворну инфузију“ бошњачке политичке мислости, већ тешко ослабљеном и раскоријењеном организму Црне Горе.

Русија је чекала

Ђеранић Николина

Она која пребива у нашим срцима још од првог дана зачећа за коју и нисмо знали да баш штити и чува нам ово скромно постојање, али чинило нам се док нас је мајка задојила у нама се разлила топлота Русије. Деценије су прошле, само је она чекала, чекала је сусрет спознања, чекала је да запјева слобода. Вјера је јача и надилазила је све оно што је покушавало да јој се супротстави. Ни све кавге комунизма нису успијевале да је покоре, она се опет и опет рађала у облику крста, у облику бесмртног знамења. 11. октобра 2016. хор Св. новомученика Станка из Никшића са благословом Епископа будимљанско-никшићког г. Јоаникија кренуо је у загрљај мајчици

Русији. Смјештени у граду Твер на обали ријеке Волге која је својим шумећим миром запљускивала несвакидашње брезе, тако је уједно и додиривала наше душе које су се сједињавале са љепотом ове области. Често су љепоте руске земље биле и инспирације великих књижевних дјела, која су настајала непрекидно уз велика имена руских књижевника. Наш хор је био почаствован да учествује 12. октобра у друштвено културном пројекту „Песнь Богородице“ гдје је радост сусрета била обострана и великодушна. На наступу су се могле чути духовне и традиционалне пјесме које су будиле велике емоције у народу који саосјећа са нашим народом.

Сама помисао да се налазимо на тлу Руске благодатне земље одјекивала је из срца и чинила је тај простор још узвишенијим. Та Русија, исток у душама, учинио је да нас по ко зна који пут увјери у љепоте Божије творевине, које посједује. Одлазећи у манастир Николајевски Малицки у којем обитавају скромни и покорни монаси, угледали смо и чудотворну икону Св. Николе Мирликијског. Икона је била и знак добродошлице и чувар на нашем путовању. Путујући овом благодатном земљом, запутили смо се и у пространство несвакидашњих грађевина у којима су уграђени вјера и љубав. Обилазећи манастир Вознесенски осјетили смо радост а и велику тугу због напуштене дјеце која се налазе у том манастиру, на лицима дјеце могао се само видјети осмјех који указује на тог малог човјека који расте у духу православља и носи лик Бога живог. Убрзо смо се нашли у Донском манастиру у којем се чувају мошти Светог патријарха Тихона, гдје смо на истоименом мјесту посјетили и гроб Александра Николајевича Солжењицина и Ивана Александровича Иљина поклонивши се њиховом упокојеном тијелу и бесмртним душама и мудросгима. Наставили смо путовање у Новоторжски Борисоглебски манастир, цркву Благовјештења Пресвете Богородице, са којима смо испунили дан а и уједно обогатили духовно искуство. Већ следећег дана били смо спремни да кренемо даље и обиђемо љепоте области Старица, у којој се налази и манастир Свето-Успенски Старицки мушки манастир, посебан утисак на нас је оставило приступање моштима Свете Пелагије мајке првог Руског патријарха. Обилазећи све ове области ни слутили нисмо да нас следећег дана чека оно о чему смо данима сањали а то је поклоњење моштима Свете Матроне Московске, помоћнице и заштитнице.

Са водичем оцем Остојом Кнежевићем успјели смо да видимо доста тога и да примимо к знању све оно што се могло научити. Угледавши свјетлост Москве видјели смо љепоте и здања каква се само могу видјети у њој: Црвени трг, Кремљ, храм посвећен Христу Спасу и још много, много тога... Света Матрона је чекала, а ми смо хитали за тај цјеливајући додир, за благослов који је био круна нашег боравка у Русији. Вече је падало и баш међу том масом вјерног народа који граби да дотакне мошти Светитељке Матроне, нашао се и наш хор. Били смо и више него задивљени, толико километара удаљени дошли смо да напојимо душе том водицом и тим духовним извором који извире у Покровском манастиру. Пред нама је био следећи дан, онај завршни у којем смо наступали са духовним пјесмама, Воскресенски катедрални Сабор нас је удостојио да пјевамо и на свечаној литургији. На наступу су се зачули и гласови наших солиста Бранке Глушице, Филипа Вучића, Горана Јурића, Луке и Андрије Васиљевића. Награђени благословом архимандрита и самим благословом Русије и граматама сабора, следећи дан кренули смо са аеродрома у Црну Гору. Русија је остала са божанском љепотом у миру и спокојству до следећег нашег сусрета, Никшић је престоница одакле полазимо и у коју се враћамо са благословом Св. Василија Острошког.

Гњев и смирење

монах Варнава (Санин)

Покајање

монах Варнава (Санин)

Упао један човјек у дубоку провалију. Лежи изранављен, мре...

Дошли му пријатељи. Покушавали, држећи се један за другог, да се спусте да му помогну, док замало нису и они упали.

Стигло милосрђе. Спустило мердевине у провалију, кад – их!... – не достижу до краја!

Приспјела добра дјела, која је човјек некада учинио, бацила доље дугачак конопац. Али, такође – кратак конопац...

Тако су узалудно покушавали да спасу човјека: његова велика слава, много новца, власт...

На крају, стигло је покајање. Пружило је руку. Човјек се ухватио за њу и ... искочи из провалије!

Како ти је то успјело? – сви су се чудили.

Али, покајање није имало времена да одговори.

Хитало је другим људима, које је само оно могло да спаси...

Пошао гњев по бијелом свијету – да посматра људе и себе представи.

Гдје год да дође – посвуда свађе, непријатељство, па чак и прави ратови! Али, жао му због једног: није заувјек...

Почео да тражи разлог због чега је то тако, и стиже до манастира.

Невисока ограда, дрвена врата, ни топова на зиду, нити пушака у прорезима уских прозора.

„Аха, - мисли гњев, - с њим ћу лако владати. Јаче сам тврђаве освојио!“

Дошао гњев до врата, а тамо вратар: тих, скроман. Непрекидно: „добродошли“ и „праштајте“!

Почео гњев да га распаљује. Како га братија не поштује, како једини хода у дроњцима, и још служи само као вратар, иако би по изгледу – требало одавно да постане епископ! Видећи, затим, да вратар ни оком да трепне, поче оне који су касније дошли у манастир да хушка на њега. Међутим, ни то није дало успјеха.

Зачуди се гњев:

Реци, бар, како се зовеш?

Смирење! – кратко одговори вратар.

А, има ли вас ту много таквих?

Оваквих ништавних и слабих, какав сам ја, само један. А остали – прави су монаси. Ја овдје само на ред пазим. А они се моле, да би људи живјели у љубави и слози.

И залупи вратима.

И тада је гњев схватио због чега његова власт на земљи не може да буде бесконачна.

Монах Варнава (Санин), Маленькие притчи для детей и взрослых, Том I, Духовное преображение, Москва, 2013, Покаяние, стр. 5; Гнев и смирение, стр. 13.

Са руског превео др Радисав Маројевић

9. децембар 2016.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Светог Алимпија Столпника, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

10. децембар 2016.

На градском гробљу у Беранама, сахрањен је новопрестављени слуга Божји Веселин Илијин Вучетић. Сахрани је претходило опијело, које је служио Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уз саслужење свештенства и монаштва Епархије.

11. децембар 2016.

У 25. недјељу по Духовима, на дан када наша Света Црква прославља Преподобномученика Стефана и Светогномученика Христа, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије началствовао је Светом Архијерејском Литургијом у Саборном Храму Светог Василија Острошког у Пријепољу.

Током Свете Литургије у чин ђакона рукоположен је досадашњи ипођакон Горан Крстић, студент Богословског факултета.

15. децембар 2016.

Свету Архијерејску Литургију, на празник Светог цара Уроша, Светог Јоаникија Девичког, служио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа рашко-призренског Г. Теодосија, свештенства и монаштва из више Епархија наше свете Цркве. Преосвећени Епископ Теодосије је прије Свете Литургије освештао храм који је био, потпуно, запаљен и оскрнављен у погрому 2004. године.

18. децембар 2016.

У 26. недјељу по Духовима, на празник Преподобног Саве Освећеног, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Ар-

хијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

19. децембар 2016.

У цркви Светог Николаја Мирлијског Чудотворца – Никољац у Бијелом Пољу Светом Архијерејском Литургијом, којом је началствовао Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, прослављена је храмовна слава. Током Литургије владика Јоаникије је освештао нови трем цркве, који је направљен по изгледу старог Никољца, какав је он био у старим временима, уз консултације и савјетовања врских научника који су изучавали чувени Никољац.

21. децембар 2016.

На празник преподобног Патапија, Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Шудиково уз саслужење свештенства и свештеномонаштва наше епархије.

Након Литургије владика је обавио помен својој мајци Видосави.

24. децембар 2016.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Преподобног Данила Столпника, Свету Архијерејску Литургију, у храму Светог свештеномученика Атиногена на Вучјем долу.

26. децембар 2016.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је, на празник Светог Германа Аљаског и Светог свештеномученика Гаврила, патријарха Српског, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Свете Троице у Дубници код Нове Вароши.

У Полимском музеју у Беранама, у понедељак 26. децембра 2016, уприличен је концерт „У сусрет Божићу“. Концерту је присуствовао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, бројно свештенство беранског

намјесништва, монаштво манастира Ђурђеви Ступови и грађани Берана.

30. децембар 2016.

На дан када се молитвено сјећамо Светог пророка Данила и Светих Преподобномученика српских ђакона Авакума и игумана Пајсија, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Архијерејску Литургију у катедралном манастиру Епархије – Ђурђевим Ступовима.

1. јануар 2017.

У недјељу Светих Отаца, последњу пред празник Рождества Христовог, света Литургија служена је у манастиру Ђурђеви Ступови у којој је молитвено учествовао вјерни народ беранске парохије. Свету Архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

2. јануар 2017.

На празник свештеномученика Игњатија Богоносца и Светог Данила архиепископа српског, Светом Архијерејском Литургијом у цркви Светих апостола Петра и Павла у Бијелом Пољу началствовао је Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, из саслужење свештеномонаштва и свештенства Епархије будимљанско-никшићке.

3. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је, на празник Свете мученице Јулијане и Светог Петра Кијевског, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Подмалинско.

5. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је са свештенством, на Новом бежанијском гробљу у Београду, у четвртак 5. јануара 2017, на празник Преподобног

добног Наума Охридског, четрдесетодневни помен новопрестављеном слуги Божјем Момчилу Миховићу.

6. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор Епархије милешевске Г. Јоаникије служио је Свету Литургију у храму Васкрсења Христовог у Прибоју.

Бадњи дан је и ове године, уз свете службе Божје и налагање Бадњака, прослављен широм наше Епархије.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор Епархије милешевске Г. Јоаникије, након одслужене Литургије у храму Христовог Васкрсења у Прибоју, благосиљао је у 16 часова налагање бадњака, на платоу испред Саборног храма Христовог Рођења у Мојковцу. Његово Преосвештенство Владика Јоаникије присуствовао је, потом, традиционалном свечаном налагању бадњака пред Саборним храмом Светих апостола Петра Павла у Бијелом Пољу. Пред катедралним манастиром наше Епархије, Ђурђевим Ступовима обављено је саборно налагање и освећење бадњака. Бадњаке је благосиљао и наложио са свештенством и вјерним народом, сабраним из Васојевића и других мјеста Црне Горе, Преосвећени Епископ Епископ Г. Јоаникије.

7. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Рођења Христовог – Божић, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

8. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на други дан Божића, празник Сабора Пресвете Богородице, Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму Рождества Христовог у Мојковцу. По одслуженој Литургији, поводом сто прве годишњице Мојковачке битке,

уприличено је полагање вијенаца јунацима Мојковачке битке и сердару Јанку Вукотићу. Потом је у мојковачком Центру за културу одржана свечана академија, коју организују: Епархија будимљанско-никшићка, Црквена општина Мојковац, Српски национални савјет Црне Горе. Поздравном ријечју сабрање је благословио Његово Преосвештенство Епископ Јоаникије, а свечану бесједу одржао је књижевник Благоје Баковић. У програму академије учествовали су: хор Светог новомученика Станка, етно појац Љуба Манасијевић, гуслари: Бошко Вујачић, Славко Јекнић и Милета Пантовић.

Поводом најрадоснијег хришћанског празника Рођења Богомладенца Исуса Христа, уприличен је традиционално, на празник Сабора Пресвете Богородице, у недјељу 8. јануара 2017, Божићни пријем у сједишту Епархије будимљанско-никшићке, манастиру Ђурђеви Ступови.

9. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Светог архиђакона и првомученика Стефана Свету Архијерејску Литургију у манастиру Шудиково.

14. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је, на празник Обрезања Господњег, Светог Василија Великог и Нову годину, заупокојену Архијерејску Литургију у манастиру Косијерево, поводом упокојења Бранке Кнежевић.

15. јануар 2017.

У 30. недјељу по Духовима, на празник Преподобног Серафима Саровског, Света Литургија служена је у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу.

Литургијом је начествовао јеромонах Теофил (Димитријић), игуман манастира Осовица, из бањалучке епархије, саслуживало свештенство архијерејског намјес-

ништва никшићког, а присуствовао је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

17. јануар 2017.

На празник Светог Евстатија Српског, Саборни храм трепачко-шекуларске и горњеполимско-гусињске парохије на Тречки прославио је своју храмовну славу. Свету Архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уз саслужење свештенства беранско-андријевичког намјесништва и монаштва манастира Ђурђеви Ступови.

18. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Крстовдан, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

19. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије служио је на Богојављење, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови. У традиционалном Богојављенском пливању за Часни крст, међу 30 одважних учесника, побиједио је Никола Кнежевић.

20. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Сабора Светог Јована Крститеља, Свету Архијерејску Литургију у цркви Зачећа Светог Јована Крститеља у Страшевини у Никшићу.

21. јануар 2017.

Светом Литургијом, која је служена, на празник Преподобног Георгија Хозевита, у цркви Светог Саве у селу Дужи код Шавника, и потом уприличеним традиционалним Светосавским црквено-народним сабрањем, почело је прославање Светог Оца нашег Саве, првог Архиепископа српског у Епархији будимљанско-никшићкој,

које ће се наредних дана проширити широм Црне Горе.

Свету Архијерејску Литургију, уз саслужење свештенства и монаштва Епархије, служио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

Након Литургије одржано је традиционални сабор у славу Светог Саве, првог Архиепископа српског, крсне славе Косовчића, чији братственици у дробњачким селима Пошћење и Дужи, шеснаест година заредом организују светосавске духовне академије. Добродошлицу Владици будимљанско-никшићком Јоаникију, свештенству, монаштву и гостима, у име братства Косовчић, пожелио је проф. Милица Ђеранић, домаћин скупа. Празничним беседама су се обратили: др хаџи Жарко Лековић, мр Милорад Дурутовић и мр Слободан Чуровић. У богатом програму Светосавске светковине учествовали су пјесници: Милица Бакрач, Николина Ђеранић, Никола Ненезић, појац Бранка Зечевић, гуслар Голуб Ашанин.

22. јануар 2017.

У недјељу по Богојављењу, на празник Светог мученика Полиевкта и Светог Филипа Московског, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је са свештенством Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

24. јануар 2017.

У сали Центра за културу у Мојковцу, одржана је Светосавска духовна академија.

Сабрање у славу Светог Оца нашег Саве, првог Архиепископа српског благословио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, који је одржао и Светосавску бесједу.

25. јануар 2017.

У сали Центра за културу у Беранама, одржана је Светосавска академија у организацији Епархије будимљанско-никшићке и Црквене општине Беране. Сабрање у част Светог Саве, првог Архиепископа и просветитеља српског, благосло-

вио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије. Светосавску бесједу казивао је пјесник Благоје Баковић.

26. јануар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки служио је, уочи празника Светог Саве српског, празнично бденије у манастиру Милешева.

27. јануар 2017.

На празник Светог Саве, првог Архиепископа Српског, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је, поводом славе манастира Милешева, Свету Архијерејску Литургију.

У препуној сали спортске хале „Николац“ одржана је Светосавска академија у част прославе првог српског архиепископа Светог Саве. Скуп је благословио епископ будимљанско-никшићки Јоаникије, након чега је о највећем Светитељу српског рода бесједио академик проф. др Љубомир Зуковић. Академији су присуствовали изасланик председника Републике Србије Томислава Николића Предраг Микић, амбасаде Русије у Црној Гори, председник Извршног одбора Демос-а Горан Даниловић, председник Пријепоља Драгољуб Зиндовић, председник Скупштине и секретарка Општине Беране Горан Киковић и Јасмина Ђукић. Међу гостима на академији ове године се није појавио председник Општине Бијело Поље Александар Журић. Након Светосавске академије у етноселу „Вуковић“, у близини Томашева, организован је традиционални Светосавски бал.

28. јануар 2017.

Први пут након 82 године, у Рожајама је одржана Академија, посвећена првом српском архиепископу и утемељивачу Српске православне цркве Светом Сави Немањићу. Овом догађају осим великог броја грађана присуство-

вао је и епископ Будимљанско-никшићки, Јоаникије, председници СО Рожаје и Беране, Хусеин Куртагић и Горан Киковић, председник СНП-а, Срђан Милић, пречасни и преподобни оци, монахиње и представници овдашњих школа, институција и политичких странака, те бројни гости из Андријевице, Берана, Бијелог Поља, Мојковца и Жабљака.

Ректор Цетињске богословије, Гојко Перовић одржао је светосавску бесједу.

29. јануар 2017.

У 32. недјељу по Духовима, на празник Часних верига Светог апостола Петра, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

30. јануар 2017.

У препуној сали Никшићког позоришта, у организацији Епархије будимљанско-никшићке, Црквене општине Никшић и Голијског сабора културе, одржана је Светосавска академија.

Свечано и достојанствено сабрање у славу и част Светог Саве, првог Архиепископа и просветитеља Српског, благословио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, поздрављајући присутни вјерни народ, свештенство, монаштво и уважене госте: изасланике амбасаде Руске Федерације у Црној Гори г.-дина Сергеја Бублика и Едуарда Серика, Радомира Вучковића, председника СКПД „Просвјета“ из Гацка, Зорана Булајића, директора Никшићког позоришта, Слободана Бабића, председника ГСК, а ријечима срдачне добродошлице Преосвећени Епископ је поздравио нарочито професоре и ученике васкрсле Призренске богословије. Светосавску бесједу одржао је књижевник Зоран Костић.

31. јануар 2017.

У Центру за културу на Жабљаку, одржана је Светосавска академија, коју традиционално организиу

Епархија будимљанско-никшићка и жабљачка Црквена општина.

Учеснике академије и многобројни вјерни народ, са којима и предсједника општине Жабљак г.-дина Веселина Вукићевића и начелника општине Билећа г.-дина Миљана Алексића, поздравио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије. Он је ријечима срдачне добродошлице поздравио и Преосвећеног Епископа рашко-призренског Г. Теодосија, који је са професорима и ученицима Призренске Богословије гост Светосавских свечаности у Епархији будимљанско-никшићкој.

Светосавску бесједу одржао је Његово Преосвештенство Епископ рашко-призренски Г. Теодосије.

4. фебруар 2017.

На дан када наша Православна Црква празнује спомен Светог апостола Тимотеја, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки служио је Свету Архијерејску литургију у манастиру Ђурђеви Ступови уз саслужење братије манастира.

5. фебруар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је у Недјељу о Митару и Фарисеју, на празник Светог свештеномученика Климента Анкирског, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Мајсторовина.

12. фебруар 2017.

Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски господин Амфилохије и Епископ будимљанско-никшићки господин Јоаникије служили су на празник Света три јерарха Свету службу Божију у манастиру Подмаине код Будве.

У литургијској проповиједи након читања Владика Јоаникије је тумачио данашње Јеванђеље о блудном сину.

14. фебруар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Светог

мученика Трифуна, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

15. фебруар 2017.

На празник Срећења Господњег Свету архијерејску Литургију у манастиру Светог оца Романа чудотворца служили су Преосвећена господа Епископи, рашко-призренски и администратор нишке Епархије Теодосије и будимљанско-никшићки Јоаникије уз саслужење великог броја свештенства из разних Епархија наше помесне Цркве, и верног народа окупљеног око трпезе Господње. Посебну радост данашњем дану и великом празнику донијело је монашење Г. Александра Пајића, службеника Епархијског Управног Одбора Епархије нишке. У току Свете Литургије брат Александар прибројан је монашком лику ове свештене обитељи и понио је име великог учитеља народа, као и његовог заступника и небеског покровитеља, апостола Павла.

17. фебруар 2017.

На дан, када наша Српска Православна Црква празнује спомен Преподобног Исидора Пелусиота и Преподобног Николаја, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки служио је Свету Архијерејску литургију у манастиру Ђурђеви Ступови уз саслужење братије манастира.

18. фебруар 2017.

На дан Великих (зимских) задушница, када се Православна Црква сјећа свих упокојених, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

19. фебруар 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Месопусну Недељу, када наша Света Црква православна молитвено слави Светог Фотија Цариградског, Свету Архијерејску Литур-

гију у манастиру Ђурђеви Ступови.

23. фебруар 2017.

Свету Архијерејску Литургију на празник Свештеномученика Харалампиа, у цркви Светог Николе у Бијелом Пољу, служио је Епископ будимљанско-никшићки уз саслужење свештеномонаштва те епархије.

У четвртак 23. фебруара 2016, са почетком у 17 часова, у сједишту Епархије милешевске у Пријепољу, одржана је редовна сједница Епархијског савјета и Епархијског управног одбора Милешевске епархије. Сједницом је председавао Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор Епархије милешевске Г. Јоаникије.

24. фебруар 2017.

У организацији Епархије будимљанско-никшићке и Црквене општине Беране, у беранском Центру за културу, одржана је, поводом празника Светог Симеона Мироточивог, свечана духовна академија. Сабрање у част Светог Симеона Мироточивог, коме у славу се подиже велељепни Саборни храм у Беранама који ће бити на понос не само овог града, већ и цијеле Црне Горе, благословио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије. Свечану празничну бесједу одржао је протојереј-ставрофор Драган Видаковић, архијерејски намјесник прибојски. Одржан је богат културно-умјетнички програм у којем су учествовали: црквени хор „Свете мати Анастасије“, етно група „Свети Евстатије“, вокалне солисткиње: Марија, Христина и Ирина Савић, народни фрулаш Милан Станковић и рецитатор Васко Драговић. Програм су водили: Јана Лутовац и Миљан Аковић.

25. фебруар 2017.

Светом архијерејском литургијом у Саборном храму Христовог Васкрсења је у главном граду Црне Горе почео овогодишњи

Светосимеоновски сабор и наста-вљена тродневна прослава празника Светог Симеона Мироточивог – Стефана Немање који је рођен у Рибници, данашњој Подгорици. Началствовао је Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски господин Амфилохије, уз саслужење господe Епископа будимљанско-никшићког Јоаникија и полошко-кумановског Православне охридске архиепископије Јоакима, као и многобројног свештенства и свештенмонаштва.

У току Литургије Митрополит Амфилохије је у ђаконски чин рукоположио Ивана Црногорчевића. Потом је од Саборног храма улицама Подгорице, предвођена Архиепископског рејима, према Немањином граду на ушћу Рибнице у Морачу, кренула традиционална Светосимеоновска литија. На Немањином граду је благосиљан славски колач, а свечану светосимеоновску бесједу одржао је Владика Јоаникије. Изведен је и празнични културно-умјетнички програм у којем су учествовали чланови Црквеног хора „Свети новомученик Станко“ из Никшића под управом Ленке Дурутовић и народни гуслар Жељко Бугарин. У светковини су учествовали и посебни гости овогодишње светосимеоновске прославе – ђаци и професори Призренске Богословије.

25. фебруар 2017.

Удружење Бањана и Рудињана „Владика Сава Косановић“ организовало је, у Црквено-народном дому Светог Василија Острошког у Никшићу, промоцију другог броја часописа Љетопис Бањана и Рудињана. Представљању је присуствовао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, бројни племеници и пријатељи овог славног и надалеко познатог племена.

26. фебруар 2017.

У Недељу сиропусну – Бијеле покладе, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Архиепископску Литургију у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу. Поводом годишњице упокојења блаженог помена Вла-

дикe Саве Косановића, Његово Преосвештенство Епископ Јоаникије се у својој бесједи осврнуо и на дјело овог заслужног јерарха Српске Цркве и велике историјске личности нашег народа. По одслуженој Литургији Преосвештени Епископ је са свештенством и у присуству вјерног народа, одслужио помен Митрополиту Сави Косановићу на његовом гробу.

У оквиру годишње свечаности и помена Митрополиту Сави Косановићу, које је организовало Удружење Бањана и Рудињана „Владика Сава Косановић“, у Никшићу је, у недељу 26. фебруара 2017, одржана редовна годишња скупштина овог Удружења у просторијама Друштва руско-црногорског пријатељства. Рад друге редовне скупштине и активности самог Удружења благословио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

1. март 2017.

У првој недељи Часног поста, када Црква прославља спомен Светих мученика Памфила, Порфирија и 12 са њима пострадалих, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је, у манастиру Ђурђеви Ступови, Свету литургију преосвештених дарова. Владици је саслуживало беранско свештенство и свештенмонаштво Манастира, уз молитвено учешће вјерног народа Берана и околине.

4. март 2017.

У Теодорову суботу, када наша Света Црква молитвено прославља Свете апостоле Архипа, Филимона и Апфију и Преподобномученицу Филотеју Атинску, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Архиепископску Литургију у манастиру Добриловина. Саслуживало је свештенство и свештенмонаштво Епархије будимљанско-никшићке, а молитвеном сабрању присуствовао је вјерни народ овог краја, који су, припремајући се постом и молитвом, приступили Светој Тајни

Причешћа. Након Литургије прочитан је молебни канон у част Светог великомученика Теодора Тирона, а Преосвештени Епископје са саслужитељима освештао жито. Обраћајући се сабраним вјерницима ријечима архипастирске бесједи Владика Јоаникије је говорио о значају Часног поста, особито у првој седмици.

4. март 2017.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије одржао је, на празник Светог великомученика Теодора Тирона, у Црквено-народном дому Светог Василија Острошког у Никшићу, предавање на тему "Не живи човјек само о хљебу". Овим предавањем Преосвештени Епископ је отворио циклус духовних вечери – предавања, које у оквиру Васкршњег поста, планира да организује Православна црквена општина Никшић.

Излагање Владике будимљанско-никшићког Г. Јоаникија, на Теодорову суботу, уочи великог празника - Недеље Православља, изазвало је интересовање великог броја оних који су дошли да чују вишео Великог и Часног поста, те да се укријепе духовним поукама нашег надлежног Епископа.

Његово Преосвештенство је подсетио да је јеванђељски стих: Не живи човјек само о хљебу, него о свакој ријечи која излази из уста Божјих, старозавјетног поријекла, а посебну снагу добио је када је Господ Исус Христос био кушан у пустињи, па једемонска искушења одбијао, одговоривши: Не живи човјек само о хљебу. О овој великој теми, која је инспирисала и чувеног писца Достојевског, о томе какво све значење има у животу људи, у чудесној динамици човјекских стремљења између земаљског и небеског, између материјалног и духовног, могло би се много говорити, а Владика Јоаникије се преко ње осврнуо управо на прву недељу Часног поста и великопосно богослужење.

Увод у предавање дао је ђакон др Никола Маројевић, најављујући да ће, у организацији Црквене општине Никшић, 19. марта предавање на тему „Пролазност и тајна вјечности“ одржати др Миодраг Чизмовић.